

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého**

**Narušení plynulosti v simultánním tlumočení  
z angličtiny do češtiny**

**Bakalářská práce**

**2020**

**Kateřina Kuchyňková**

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého  
Katedra anglistiky a amerikanistiky**

**Narušení plynulosti v simultánním tlumočení  
z angličtiny do češtiny**

**Disfluencies in Simultaneous Interpreting  
from English to Czech**

Bakalářská práce

**Autor:** Kateřina Kuchyňková

**Studijní obor:** Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad

**Vedoucí práce:** PhDr. Veronika Sejkorová, Ph.D.

**Olomouc 2020**

*Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam citované a použité literatury.*

*V Olomouci dne .....*

.....  
Kateřina Kuchyňková

***Poděkování:***

*Děkuji vedoucí práce PhDr. Veronice Sejkorové, Ph.D. za trpělivost a cenné rady při zpracování bakalářské práce. Stejně tak bych chtěla poděkovat své rodině, partnerovi a přátelům, že to se mnou zvládli.*

## **Anotace**

**Autor:** Kateřina Kuchyňková  
**Název česky:** Narušení plynulosti v simultánním tlumočení z angličtiny do češtiny  
**Název anglicky:** Disfluencies in Simultaneous Interpreting from English to Czech  
**Vedoucí práce:** PhDr. Veronika Sejkorová, Ph.D.  
**Počet stran:** 66  
**Počet znaků:** 56 6763 (bez příloh)

## **Anotace**

Tato práce se zabývá narušením plynulosti v simultánním tlumočení z angličtiny do češtiny. V teoretické části je představen proces simultánního tlumočení, psycholingvistický přístup uplatňovaný pro výzkum některých jevů v tlumočení a tlumočnické strategie. Následně je definován pojem narušení plynulosti, přístup k těmto narušením a jejich kategorizace. V praktické části je proveden experiment, jehož cílem je zjistit, jakých narušení plynulosti se během simultánního tlumočení nejčastěji dopouštělo osm studentek oboru Angličtina pro komunitní tlumočení a překlad. Do klasifikace narušení plynulosti byly zařazeny nevyplněné pauzy, vyplněné pauzy, nedokončené věty, repetice a opravy. Hypotéza práce je taková, že se u čtyř studentek navazujícího magisterského studia bude vyskytovat méně narušení plynulosti než u čtyř studentek bakalářského studia.

**Klíčová slova:** simultánní tlumočení, narušení plynulosti, nevyplněné pauzy, vyplněné pauzy, hezitace, nedokončené věty, repetice, opravy

## **Annotation**

This thesis deals with disfluencies in simultaneous interpreting from English to Czech. The theoretical part introduces the process of simultaneous interpreting, psycholinguistic approach applied for investigation of certain interpreting phenomena, and interpreting strategies. The definition of disfluencies is presented, followed by introduction of different approaches to evaluation of their presence in speech and different classifications of disfluencies. The aim of the experiment introduced in the practical part is to identify the most frequent types of disfluencies in the simultaneously interpreted speeches of eight students of English for Translation and Community Interpreting. The category of disfluencies include: unfilled pauses, filled pauses, unfinished sentences, repetitions and corrections. It is presumed that there will be less disfluencies in the speeches of the Master's degree students in comparison to the students of the Bachelor's degree.

**Key words:** simultaneous interpreting, disfluencies, unfilled pauses, filled pauses, hesitations, unfinished sentences, repetitions, corrections

## **Seznam zkratk**

ATP – Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad

NV – nedokončené věty

O – oprava

RCS – repetice celého slova

RČS – repetice části slov

S1-8 – studentky 1-8

VP – výchozí projev

## OBSAH

Úvod.....	9
Teoretická část .....	11
1. Simultánní tlumočení .....	11
1.1 Proces simultánního tlumočení .....	11
1.2 Psycholingvistický přístup k simultánnímu tlumočení .....	12
1.3 Tlumočnické strategie .....	13
2. Narušení plynulosti projevu .....	17
2.1 Plynulost projevu .....	17
2.2 Termín narušení plynulosti .....	18
2.3 Přístup k narušením plynulosti.....	19
2.4 Kategorizace narušení plynulosti .....	20
Praktická část .....	27
3. Experiment .....	27
3.1 Popis a cíl experimentu .....	27
3.2 Materiál pro tlumočení .....	27
3.3 Průběh experimentu a jeho účastnice .....	28
3.4 Klasifikace narušení plynulosti .....	29
3.4.1 Nevyplněné pauzy .....	30
3.4.2 Vyplněné pauzy.....	32
3.4.3 Nedokončené věty .....	32
3.4.4 Opravy.....	34
3.4.5 Repetice.....	35
3.5 Analýza narušení plynulosti .....	37
3.5.1 Analýza narušení plynulosti u studentek tlumočení .....	37
3.6 Vyhodnocení výsledků.....	39
3.7 Diskuze a možnosti dalšího výzkumu.....	40
Summary .....	42
Přílohy .....	47
Seznam grafů.....	66
Seznam obrázků .....	66
Seznam tabulek .....	66



## Úvod

Narušení plynulosti představuje jevy, které se běžně vyskytují v mluveném projevu a ve zvýšené míře u lidí s poruchou řeči. Jejich výskyt je spojován s kognitivní zátěží, která se projevuje přerušáním plynulého toku řeči. Názory na to, které jevy se mezi narušení plynulosti řadí, se u mnohých autorů liší. V jejich klasifikacích se však dají mnohdy nalézt jevy paralingvistické, zahrnující tiché pauzy (neobvyklé svou délkou či výskytem) či pauzy vyplněné rušivými zvuky, a jevy lingvistické, do kterých se řadí nesémantická opakování slov či jejich částí, přeráznutí, opravy a falešné začátky.

Simultánní tlumočení je velmi náročná kognitivní činnost, při které se tlumočníci soustředí na to, aby porozuměli informacím v jazyce mluvčího a co nejrychleji a nejpřesněji je převedli do jazyka posluchače. Během simultánního tlumočení může docházet k různým narušením plynulosti v projevu tlumočnicků, a to zejména, pokud jim nezbyvá potřebná energie na monitorování svého převodu. Výskyt narušení plynulosti v přetlumočeném projevu ovšem nemusí znamenat, že tlumočení nebylo adekvátní a nezahrnovalo podstatné informace z původního projevu. Nicméně i způsob, jakým tlumočníci tyto informace prezentují, je velmi důležitý k tomu, aby je posluchač správně pochopil a neměl pochybnosti o jejich správnosti.

Plynulost přetlumočeného převodu bývá často jedním z kritérií kvality tlumočení, proto je pro studenty tlumočení důležité naučit se svůj projev monitorovat. Studenti oboru Angličtina pro komunitní tlumočení a překlad (dále jen ATP) mohou v praktických tlumočnických seminářích tuto dovednost trénovat a poslechem svých přetlumočených nahrávek odhalit jevy narušující plynulost ve svém projevu.

Tato práce se zabývá narušením plynulosti v projevech osmi studentek oboru ATP. V teoretické části práce je přiblížen proces simultánního tlumočení a strategie, které tlumočníci mohou využívat. Následně jsou prezentovány narušení plynulosti, přístup k nim a jejich jednotlivé kategorie. V teoretické části je představen experiment, který spočívá v přetlumočení projevu z angličtiny do češtiny čtyřmi

studentkami bakalářského a čtyřmi studentkami navazujícího magisterského studia ATP. Cílem experimentu je v jejich přepsaných projevech zjistit, jakých narušení plynulosti se studentky dopouštěly. Výchozí hypotézou je, že projev studentek navazujícího magisterského studia bude plynulejší než u studentek bakalářského studia, tedy, že se v projevech bude vyskytovat méně narušení plynulosti než u studentek bakalářského studia. Zjištění, která tento experiment poskytne, mohou být zohledněna při výuce tlumočení v dalších tlumočnických seminářích.

## **Teoretická část**

### **1. Simultánní tlumočení**

V této kapitole bude představen proces simultánního tlumočení a strategie, které mohou tlumočníci použít, aby dosáhli plynulého a adekvátního převodu.

#### **1.1 Proces simultánního tlumočení**

Simultánní tlumočení lze podle Hrdinové (2008, s. 78) definovat jako druh tlumočení, při kterém se přetlumočení výchozího textu děje souběžně s jeho samotnou realizací. Podle Čeňkové (2008, s. 48–49) provádí tlumočník při simultánním tlumočení v podstatě stejné činnosti, jako při formulaci a spontánním vyslovení vlastních myšlenek. Místo svých myšlenek však převádí informace, které vyslechne od mluvčího ve výchozím jazyce a přetlumočí je do jazyka posluchače.

Než k samotnému přetlumočení dojde, musí tlumočník informace analyzovat a pochopit. Segmentuje výchozí text na minimální významově ucelené úseky a hledá v nich tzv. opěrné body, dominanty a klíčová slova, ty uchovává v krátkodobé paměti a poté bezprostředně převede do cílového jazyka. Délka segmentu, kterou tlumočník při tlumočení zvolí, je značně proměnlivá. Významně ji ovlivňuje řečník (organizací projevu, použitým jazykem, tempem řeči, apod.), samotný tlumočník (znalostí jazyka, řečníka, tématu, pocity stresu či únavy, apod.), situační kontext a do jisté míry i posluchač, kterého musí mít tlumočník na paměti.

Ekvivalent v cílovém jazyce, který tlumočník na základě přetlumočitelné jednotky ve výchozím jazyce zvolí, nemusí vždy této jednotce zcela odpovídat. Tlumočník může předat pouze část sémantického obsahu jednotky simultánního tlumočení a další část realizovat v následujícím segmentu. Často pak dochází k tomu, že poslouchá nové informace, zatímco formuluje ty předchozí. Podle Welforda (1968, s. 128) jsou simultánní tlumočníci díky praxi schopni současně mluvit a poslouchat, protože se naučí ignorovat vlastní hlas a nevnímat jej jako zpětnou vazbu. Opravy slov či frází v tlumočnickém výstupu však dle Gervera (1975, s. 120) ukazují, že ačkoli tlumočníci dokáží potlačit vnímání svého hlasu, zároveň stíhají monitorovat svůj projev.

## 1.2 Psycholingvistický přístup k simultánnímu tlumočení

Počátky empirického výzkumu simultánního tlumočení podle Čeňkové (2001, s. 133) souvisí se zájmem psychologů a psycholingvistů o různé aspekty tlumočení jako jsou souběžnost poslechu a mluvení, časový odstup od řečníka, vliv rychlosti a charakteru projevu na volbu tlumočnických strategií a chyby v převodu tlumočnicků. Tato kapitola představuje výzkum Goldman-Eislerové (1968, 1972) a Davida Gervera (1971, 1975).

Goldman-Eislerová (1972, cit. podle Čeňková, 2001, s. 133–134) vymezila tři různé způsoby segmentace tlumočeného textu:

1. **identičnost** – segmentace je totožná se segmentací ve výchozím projevu
2. **dělení** – tlumočnick dělí projev na kratší úseky nebo převod zahájí dříve, než řečník svůj řečový segment dokončí
3. **spojování** – spojení více řečových úseků z výchozího projevu do jednoho segmentu v projevu cílovém

Při charakterizaci časového odstupu od řečníka zjistila, že minimální úsek, který potřebuje řečník vyslechnout před započítáním převodu, musí obsahovat klíčová slova (nejčastěji podmět nebo přísudek).

Ve své práci z roku 1968 (cit. podle Kopczyński, 1980, s. 19) se zaměřila na produkci a percepci spontánních projevů. Zjistila, že ve spontánních projevech i simultánním tlumočení se pravidelně střídají plynulé úseky s úseky váhání (charakteristické větším výskytem pauz). Předpokládala, že během úseků váhání, které souvisí s plánováním řeči, je projev méně organizovaný než během plynulejších úseků. Zjistila, že během plynulých úseků se pauzy vyskytovaly na hranici ucelených segmentů, zatímco většina pauz, ke kterým došlo v době váhání, se vyskytovala na jiných méně gramaticky předvídatelných místech.

Podle Gervera (1975 s. 119) zahrnuje simultánní tlumočení percepci, uchování, vybavení, transformaci a převedení verbálních informací. Ve svém experimentu z roku 1969 zjistil, že čím rychlejší je tempo řečnickova projevu, tím více se tlumočníci dopouštějí chyb a zaostávají s převodem za řečníkem. Za optimální tempo výchozího projevu považuje rozmezí 100 až 120 slov vyřčených za minutu.

Ve druhém experimentu z roku 1974 posuzoval vliv hluku na kvalitu převodu tlumočnicků. Zjistil, že v hlučných podmínkách se u tlumočnicků zhoršuje schopnost zpracovávat informace. Tlumočníci tak více zaostávali za řečníkem, vynechávali informace z výchozího projevu a dopouštěli se mnoha chyb.

Ve své práci z roku 1971 (cit. podle Pio, 2003, s. 71) zkoumal vliv zrychlení tempa řečnickova projevu na simultánní převod konferenčních tlumočnicků. V přetlumočených projevech pak počítal **vynechávky** (slov, frází a úseků delších než osm a více slov), **nahrazení** (slov a frází) a **opravy** (frází a slov). Zjistil, že se vzrůstající rychlostí projevu roste i časový posuv tlumočnicků od mluvčího. Při počítání všech vynechání však dle Piové opomenul možnost, že tlumočníci mohou vynechávat části projevu, aby dosáhli srozumitelnějšího převodu pro posluchače.

Gerver (1975, s. 127) přichází s vlastním modelem tlumočení, ve kterém tlumočnick opakovaně analyzuje výchozí projev a syntetizuje možné způsoby, jak z něj převést informace do cílového jazyka. Zvolený způsob je pak monitorován a porovnáván s výchozím projevem. Toto monitorování a doladování je důležitou součástí procesu simultánního tlumočení a ne jen dodatečnou aktivitou následující po skončení převodu.

### **1.3 Tlumočnické strategie**

Tlumočníci využívají určité strategie, které jim pomáhají zajistit optimální převod původního sdělení. V této kapitole budou představeny vybrané strategie z prací Čeňkové (2008) a Jonese (2002) jejichž použití bude zkoumáno u studentek tlumočení v praktické části práce. Jonesova práce, ač založená na osobních zkušenostech, je v této práci použita, neboť jsou v ní obsažena praktická doporučení pro tlumočnický, které jim mohou pomoci dosáhnout plynulejšího převodu.

#### **Rozdělení pozornosti a monitorování projevu**

Rozdělení pozornost se váže ke schopnosti tlumočnicka vnímat jak výchozí projev, tak i své převedení tohoto projevu. V závislosti na obtížnosti a podmínkách komunikační situace se tlumočníci soustředí více na poslech a analýzu, anebo na mluvení. Podle Tóthové (2011) může být tlumočení bráno jako speciální případ

produkce řeči v ruchu, neboť jak při mluvení v rušném prostředí, tak i při tlumočení je nezbytné rozdělit pozornost. Aby mohlo k rozdělení pozornosti dojít, je podle Čeňkové (2008, s. 54) třeba přijatelných podmínek. Projev řečníka by měl být přirozeně rychlý a srozumitelný a tlumočnickův poslech nesmí být rušen šumy. Pokud je narušen hladký průběh simultánního tlumočení, dochází k narušení schopnosti rozdělit pozornost a tlumočnický dělá chyby, jako jsou přerěknutí, opravy, vynechávky, nepochopení, chybné usouvztažnění jednotlivých segmentů, interference, nedosažení adekvátnosti a dokonce nezachování invariantu informace. Jones (2002, s. 68) u tlumočnicků zdůrazňuje nutnost vědomého monitorování vlastního projevu a případnou kontrolu tlumočnické techniky a hlasitosti, aby mohli bez problémů slyšet sebe i řečníka. Jones (2002, s. 71) radí tlumočnickům, aby dělali kratší věty a kontrolovali, že každá z nich je gramaticky správná a pasuje do logiky projevu. Také zdůrazňuje, aby tlumočníci vždy dokončili započaté věty. V kontextu konferenčního tlumočení jsou pro delegáty nedokončené věty velmi nepříjemné a rušivé. Delegáti si podle něj mohou nevšimnout chyb a vynechávek, ale pokud tlumočnický nedokončuje započaté věty, mohou v něj ztratit důvěru.

### **Práce s časovým posuvem**

Časový posuv lze považovat za strategii, pokud tlumočnický svůj odstup od řečníka vědomě ovlivňuje, aby předešel případným problémům. Podle Jonese (2002, s. 72–80) je důležité, aby tlumočnický začal tlumočit krátce po řečníkovi, čímž ubezpečí posluchače, že se dočkají převodu. Tlumočnický by neměl čekat na dokončení věty, neboť by pak nemusel stíhat zachytit větu další, což by mohlo vést k překotnému a nesrozumitelnému převedení úseku. S převodem by měl tlumočnický začít až poté, co má dostatek informací k tomu, aby dokázal svou vlastní (přetlumočenou) větu dokončit. Tímto způsobem je pro něj mnohem snadnější dělat kratší věty a odmlčet se mezi nimi, než dělat pauzu po vyslovení části věty, během které přemýšlí, jak větu dokončit. Odstup, který si tlumočnický od řečníka udržuje, by měl být více méně konstantní, jistá míra flexibility, je však nezbytná a odvíjí se od stylu, rytmu a obsahu řeči řečníka a komplikovanosti vět. Při tlumočení je podle Čeňkové (2008, s. 53) časový odstup tlumočnický od řečníka nezbytný pro určení minimálních přetlumočitelných jednotek, orientaci v nich, jejich zpracování a převod do cílového jazyka. Profesionální tlumočníci a teoretikové tlumočení doporučují spíše delší posuv (2–4 sekundy) který umožňuje výhled na další

syntaktické jednotky a plynulejší převod. Co nejkratší posuv je naopak vhodné zachovat, pokud se ve výchozím projevu vyskytnou číselné údaje, data, jména či jiné údaje, které jsou obzvláště těžké na zapamatování.

### **Pravděpodobnostní prognózování**

Podle Jonese (2002, s. 105) tlumočnick musí často začít větu, aniž by věděl, jakou bude mít konečnou podobu. Proto je pro něj důležité naučit se anticipovat (předvídat) směr řečníkovi myšlenky. K tomu mu může pomoci kontext, za kterého tlumočení probíhá, znalost řečníka, jeho názorů a vnímání způsobu, jakým členění svůj projev. Podle Černova (1978, cit. podle Čeňková, 2008, s. 55) si tlumočnick po vyslechnutí prvního slova věty vytvoří řadu sémanticky i strukturně gramaticky správných pokračování dané věty. Po vyslechnutí dalších slov některé varianty vyloučí, až mu zbyde jen jediná možná varianta. Tlumočnick vnímá dominanty ve výchozím projevu a vytváří si hypotézy o dalším průběhu sdělení. Podle Čeňkové (2008, s. 55) by si měl tlumočnick ověřovat, zda jeho prognóza byla správná a pokud ne, měl by svůj projev upravit.

### **Oprava a zpětná korektura**

Jones (2002, s. 107-108) doporučuje neopravovat chyby, pokud by neměli závažný dopad na porozumění posluchačů. Při vážnější chybě by se měli tlumočnick co nejrychleji opravit a stručně omluvit. Pokud tlumočnick správně přetlumočili určitý úsek, neměli by se snažit jej vyjádřit znovu srozumitelnější či elegantnější formou. Tyto opravy, kterými se tlumočnick snaží dosáhnout *dokonalého* převodu, jsou podle Jonese nejen zbytečné, ale také neefektivní, neboť mohou vést ke ztrátě soustředění na další úsek projevu. Podobný přístup zaujímá i Čeňková (2008, s. 56), podle které by měl tlumočnick zpětnou korekturu provádět jen tehdy, pokud dojde k značnému významovému posunu. Při zpětné korektuře se totiž tříští pozornost a tlumočnick ztrácí čas, odčerpává svou procesní kapacitu a může jej to vyčerpat a znervóznit. Pokud už se musí tlumočnick opravit, Čeňková navrhuje chybný prvek ponechat, vhodně doplnit, co tlumočnickovi uniklo a v další části segmentu navázat na původně nesprávný prvek, aby bylo celkové vyznění správné. Jako příklad uvádí větu:

*„Zástupci odborářů vystupovali, respektive hovořili o nadcházejícím jednání o kolektivní smlouvě...“*

### **Řečová dekomprese a vysvětlování**

Řečová dekomprese znamená explicitnější formulaci projevu tlumočníka, který při simultánním tlumočení mnohdy nemá čas vybrat si neoptimálnější (což často znamená nejkratší) variantu a použije první ekvivalent, který považuje za vhodný. Při pomalejším tempu řečníka tuto strategii podle Čeňkové (2008, s. 59) někteří tlumočníci využívají k zaplnění dlouhých pauzy různými „prázdnými“ výrazy a obraty, anebo k upřesnění či vysvětlení myšlenek řečníka. Tlumočníci také mohou doplnit informace pro posluchače, kteří nemusí být seznámeni s určitým kulturním jevem v řečnickově kultuře. Podle Jonese (2002, s. 105) mohou tlumočníci stručným vysvětlením kulturního jevu dosáhnout časové úpory, zejména pokud se daný jev bude v projevu opakovat. Pokud pro kulturní jev existuje i zaužívaná zkratka, může ji tlumočník zmínit a vysvětlit, co znamená a poté používat jen zkrácenou verzi, aby ušetřil čas.

### **Zestručňování podle principu ekonomie**

Zestručnění projevu souvisí s tím, že si tlumočník uvědomuje omezenou dobu a kapacitu, kterou má pro převedení úseků z výchozího projevu. Podle Čeňkové (2008, s. 57) se dá časových úspor a ekonomie projevu dosáhnout především jazykovou kompresí, tedy pomocí úspornějšího a sevřenějšího vyjadřování a eliminací redundancí, tedy vynecháním či redukcí všech nadbytečných obsahových prvků. Jones (2002, s. 101) doporučuje zkracovat delší seznamy, pokud v nich nejsou jednotlivé prvky stejně důležité nebo jednotlivé prvky nahradit hyperonymem.

### **Nepřevádění redundantních informací**

Redundance neboli nadbytečné informace, ve výchozím projevu jsou informace, které byly ve sdělení řečníka již jednou obsaženy, i třeba jinými slovy. Podle Seleskovitchové (1962, cit podle Čeňková, 2008, s. 18) je míra redundance u mluvených projevů, i těch dopředu připravených, mnohem vyšší než u textů připravených písemně a čtených. Vyskytuje se v nich více nadbytečných řečnických obrátů, opakování, vsuvek, oprav a podobně.



## 2. Narušení plynulosti projevu

V této kapitole bude představen dvojitý význam plynulosti projevu a termín narušení plynulosti označující jevy. Dále je zmíněn přístup k narušením plynulosti v lingvistice a tlumočení. Závěrem kapitoly budou představeny možné kategorizace těchto jevů.

### 2.1 Plynulost projevu

Plynulost má podle Pradas Macíasové (2015, s. 165-6) v jazykové produkci dva významy. V širším smyslu se dá hovořit o plynulosti vyjadřovací (*expressional*), která označuje zdatnost v mluveném či znakovém jazyce mluvčího. Tato zdatnost se projevuje zejména rychlým vybavováním si slov či výrazů z paměti a schopnosti vybrat si z více možných slovních obrátů ten nejvhodnější. V užším smyslu označuje plynulost přednes (*delivery*), tedy fyzikální charakteristiku akustických signálů produkovaných mluvčím, které jsou obvykle zastřešovány termínem prozodie. Vyjadřovací plynulost tedy souvisí se schopností sdělení plynule vyjádřit, zatímco přednes s prostředky, jakými je této plynulosti dosaženo. Od tlumočnicků se podle ní očekává, že budou plynule mluvící bilinguálové, ačkoliv se jejich plynulost může lišit v závislosti na jejich pracovních jazycích. Také u potenciálních studentů tlumočení bývá plynulost projevu hodnocena při testech způsobilosti.

Podle Tissiové (2000) se v literatuře zabývající se simultánním tlumočením vyskytuje mnoho doporučení, která tlumočnickům radí, aby se vyhýbali pauzám a přerušením v řeči (*interruptions*), a pronesli tak plynulejší a kvalitnější projev. Sama tyto jevy nepovažuje jen za jevy narušující plynulost projevu, ale zdůrazňuje i jejich komunikační hodnotu, anebo strategické použití. Ve svém výzkumu dala skupině deseti studentů tlumočení přetlumočit dva krátké projevy obsahující pauzy, hezitace a přerušení řeči, aby porovнала, zda měl výskyt těchto jevů v projevech vliv na jejich porozumění a převod. Zjistila, že pauzy a narušení plynulosti v původních projevech měly spíše nepřímý vliv na jejich výskyt u studentů. K výskytu narušení plynulosti a pauz v projevech studentů docházelo spíše kvůli problémům s technikou, zejména s rozdělením pozornosti, což může vést k útržkovitému převodu.

## 2.2 Termín narušení plynulosti

Narušení plynulosti lze obecně definovat jako „skupinu jevů, které vedou k narušení plynulého proudu řeči“ (Fox Tree, 2003, s. 93). V angličtině se pro tyto jevy často používá výraz *disfluencies*, pokud narušují plynulost v projevu zdravých mluvčích, zatímco termín *dysfluencies* odkazuje spíše k poruše řeči (Wingate cit. podle Fox Tree, 2003). Obdobně i v českém jazyce termín řečová dysfluence může podle Škodové (2016) pojmenovávat jak „vyloženě patologický stav náležící mezi onemocnění v oblasti řeči, tak i řeč neplynulou při menší kompetenci k bohatšímu vázanému mluvnímu projevu, nevázaní slov při silném emočním rozladění apod.“ V této práci bude pro jevy přerušující proud řeči u zdravých lidí používáno označení *narušení plynulosti*.

V lingvistických (Lickley, 1994; Shrieberg, 1994; Fox Tree, 2003; Gósy, 2007; Collard a Defrancq, 2020) i tlumočnických (Tóth, 2011, Yin, 2011) pracích je termín *disfluency* často používán jako hlavní kategorie, do které spadají další jevy narušující plynulost, kterými se výzkumníci zabývají, podobně jako je tomu v této práci. Přesto, že mají tyto práce název hlavní kategorie společný, neznamená to, že do ní řadí stejné jevy a že ty budou analyzovány podobným způsobem.

*Disfluencies* nejsou jediné možné označení pro jevy přerušující plynulý proud řeči. Lingvisté Maclay a Osgood (1959) například používají označení hezitační jevy (*hesitation phenomena*), Levelt (1983) vlastní opravy (*self-repairs*) a Heeman a Allen (1999) opravné struktury (*speech repairs*). U výzkumnic tlumočení se lze setkat s označením neplynulosti (*non-fluencies*) u Tissiové (2000) a Cecotové (2001) a Dayterové (2020) a disharmonie (*disharmonies*) u Baktiové (2010), které označují hlavní název kategorie, v níž všechny vydělují narušení plynulosti jako podkategorii. Velká rozdílnost v označování kategorií a jevů v nich do značné míry znesnadňuje vyhledávání příbuzných prací a srovnání jednotlivých kategorií i jevů do nich spadajících.

### 2.3 Přístup k narušením plynulosti

Narušení plynulosti, které jsou charakteristické pro spontánní mluvené projevy, byly po dlouhou dobu považovány za „nechtěné prvky řeči nebo nevhodné vedlejší produkty nepřipravených projevů“ (Fox Tree, 2000, s. 376). Podle Braunové a Rosinové (2015) jsou narušení plynulosti důležité indikátory procesu verbálního plánování a monitorování vlastní řeči. Začátky promluv (*turns*) či vět, kdy patrně dochází ke zvýšení plánovacího úsilí (*planning effort*), jsou v nepřipravených projevech Podle Shriebergové (1996) náchylnější k výskytu narušení plynulostí. Také prostředí, ve kterém je projev pronášen, může mít vliv na počet narušení plynulosti v něm produkovaných. Schachter a kol. (1991, s. 364) zjistili, že přednášky ze společenských a humanitních věd obsahovaly více vyplněných pauz (počet hezitací *uh* za minutu), než přednášky exaktních vět. Na přednáškách humanitních věd se jich vyskytovalo nejvíce (průměrně 4,85 hezitací za minutu).

Podle Tissiové (2000) se v literatuře zabývající se simultánním tlumočením vyskytuje mnoho doporučení, která tlumočnickům radí, aby se vyhýbali pauzám a přerušením v řeči (*interruptions*), a pronesli tak plynulejší a kvalitnější projev. Sama tyto jevy nepovažuje jen za jevy narušující plynulost projevu, ale zdůrazňuje i jejich komunikační hodnotu, anebo strategické použití. Podobný přístup zastává Hieke (1981, in Cecot, 2003, s. 70) která narušení plynulosti vnímá jako strategie, kterými mluvčí získává čas nebo opravuje již vyřčené.

Jiný přístup zastává Déjean Le Féalová (1990, s. 156-7) podle které si posluchači spojují výskyt pauz v projevu se ztrátou informací. Kvalita výstupu tlumočnicka by měla být lepší či na stejné úrovni jako u řečníka, neboť tlumočníci jsou považováni za profesionální řečníky. Aby tlumočníci tento vysoký standard naplňovali, doporučuje jim nahrávat si svůj přetlumočený projev a ten si s odstupem poslechnout a ohodnotit jeho řečnickou kvalitu. Hezitační zvuky jako *uh* a *um* mohou být podle ní považovány za přijatelné v anglickém jazyce, v jiných jazycích však mohou být velmi rušivé.

Důležitost sebehodnocení zdůrazňuje i Yinová (2015, s. 464) podle které dlouhé pauzy, hezitace a repetice, jejichž počet převyšuje hranici přijatelnosti, narušují plynulost projevu. Nadměrný výskyt hezitací a opakování v projevech studentů tlumočení vyžaduje pozornost jak samotných studentů, tak vyučujících. Navrhuje, aby si studenti tlumočení po poslechu svých nahrávek pravidelně zaznamenávali jejich výskyt ve svém projevu. Tím pádem si snáze uvědomí, jak často se jich dopouští a mohou zapracovat na jejich omezení v projevu.

V konferenčním tlumočení je podle Pradas Macíasové (2015, s. 165-6) plynulost projevu jedním z hlavních kritérií v oblasti kvality, kterými je hodnocen tlumočnickův výkon. Často je však uváděno až po obsahové správnosti. Andrzej Kopczyński (1994) který pomocí dotazníkového šetření zkoumal, jak účastníci technické konference hodnotí kvalitu tlumočení, zjistil, že jak řečníci, tak posluchači pokládali za nejdůležitější podrobný převod obsahu a terminologickou správnost. Až na třetím místě uváděli formu, jakou byl obsah předán.

## 2.4 Kategorizace narušení plynulosti

Podle Pradas Macíasové (2005) se většina výzkumů zabývajících se plynulostí projevu zaměřuje na zaznamenané (*perceived*) odchylky od implicitní normy a na zkoumání rozlišných typů hezitací nebo narušení plynulosti. K těmto narušením plynulosti řadí jak **paralingvistické** jevy, jako prodlužování hlásek (*drawled phonemes*), hezitace (*voiced hesitations*) a pauzy neobvyklé svou pozicí a délkou (*anomalous pauses*), tak jevy **lingvistické** označované jako falešné začátky (*false starts*), opravy (*repairs*) a přeréknutí (*slips*).

Jako jedna z prvních kategorizací narušení plynulosti je považována klasifikace Maclaye a Osgooda (1959), kteří *hezitační jevy*, vyskytující se v nepřipravených anglických projevech na univerzitní konferenci, dělili na vyplněné pauzy (*filled pauses*) a nevyplněné pauzy (*unfilled pauses*), repetice (*repeats*) a falešné začátky (*false starts*):

- **nevyplněné pauzy** představovaly nezvykle dlouhé ticho a prodlužování fonémů. Tyto jevy autoři posuzovali sami a vycházeli ze znalosti tempa a stylu mluvy jednotlivých mluvčích.
- **vyplněné pauzy** sestávaly z hezitačních zvuků zapsané jako [ə, ε, æ, r, m]

- **repetice** zahrnovaly jen ta opakování slov, která nebyla sémanticky důležitá. Jako příklad uvádí větu: *I I saw a very very big boy*. Dvojitý výskyt zájmena *I* je v ní považován za repetici, zatímco dvojitý použití příslovce *very*, zesilující přídavné jméno *big*, do kategorie repetice nezařazují.
- **falešné začátky** mají podobu neukončené či přerušené věty. Dělí se na návratové (*retracted*) a nenávratové (*non-retracted*) podle toho, zda se k nim mluvčí po přerušení vrátil a snažil se větu dokončit, či nikoliv. Jako příklad uvádějí dvě věty, z nichž první je nedokončená s výskytem falešného začátku po slově *very* a druhá přerušená a dokončená s falešným začátkem po slově *big*:
  - *I saw a very...*
  - *I saw a very big // a very small boy.*

Poslední zmíněný příklad vystihuje rozdíl mezi falešným začátkem a opravou. V Leveltově (1983) kategorizaci *vlastních oprav* jsou falešné začátky a repetice včleněny k opravám. Ve svém výzkumu, který podle Gósyové (2007, s. 91) poskytl značný impuls ke zkoumání dysfluencí ve spontánních projevech, Levelt (1983) vytvořil teoretický model monitorování řeči, založený na korpusu oprav ve spontánních projevech Nizozemců. Monitorování řeči podle něj probíhá pomocí dvou smyček, jedné vnitřní (*internal*), která monitoruje řeč mluvčího, předtím než ji vysloví, a druhé vnější (*external*), která monitoruje již vyslovená slova. **Skryté** (*covert*) opravy, jsou opravy, které zachytila vnitřní smyčka, a navenek se projevují použitím editačního termínu nebo repeticí, bez další změny struktury věty. Jako příklad uvádí Levelt větu: *Go from left again to uh..., from pink again to blue*, která by podle kategorizace Maclaye a Osgooda byla zařazena k návratovým falešným začátkům, anebo úsek *go to a red, red node*, který by byl zařazen k repetícím. Ke **zjevným** (*overt*) opravám dochází u již vyslovených slov. Levelt je dělí podle důvodu, který měli mluvčí k jejich použití, na:

- zpřesnění (*appropriateness repairs, A*) -
- korekce (*error repairs, E*)
- změny struktury (*different order of words repairs, D*)
- ostatní opravy (*residual category of repairs, R*)

**Zpřesnění** zahrnují případy, kdy mluvčí volí vhodnější termín, než ten, který řekl, nebo si pamatuje, že řekl. Jako příklad Levelt uvádí větu:

*We start in the middle with..., in the middle of the paper with a blue disc.*

Při **korekci** si mluvčí uvědomí, že udělal chybu a opraví se, příkladem je věta:

*Straight on red or sorry, straight on black.*

Levelt (1983, s. 44) zmiňuje, že se v jeho korpusu lidé opravovali, i když k tomu nebyl důvod a někdy při hledání lepšího výrazu provedli několik dílčích oprav, než došli k té konečné, která nemusela být správná.

**Změny struktury** představovaly případy, kdy se mluvčí rozhodl, že musí nejdříve vyjádřit jinou informaci a upustí od započatého úseku. Příkladem je věta:

*We go straight on or... We come in via red, go then straight on to green.*

Ta by podle kategorizace Maclaye a Osgooda patřila k nenávratovým falešným začátkům.

**Ostatní opravy** zahrnovaly opravy, které se nedaly zařadit k žádné předchozí kategorii.

Petiteová (2000) se zabývala opravami v simultánním tlumočení. Primárně kvalitativní metodou analyzuje korpus osmi přetlumočených projevů profesionálních konferenčních tlumočnicků ve třech jazykových kombinacích (angličtina, němčina, francouzština). Pro analýzu využívá lehce upravenou kategorizaci Williama Levelta (1983), kterou doplňuje o **opravu vyslovovaného slova** (mid-articulatory repairs) a **korekce gramatiky**. Dále Petiteová rozděluje opravy podle toho, zda k nim došlo kvůli tlumočnickově snaze přiblížit se původnímu vyznění, anebo snaze nalézt vhodnější vyjádření v cílovém jazyce. Její výzkum ukazuje, že tlumočníci používají opravy nejen pro korekci chybného výrazu. Kvantitativní část výzkumu ukazuje velké rozdíly mezi jednotlivými tlumočnickými.

Pöchhacker (1995, in Bakti 2010) zkoumal přeroknutí (slips) a posuny (shifts) v projevech přednesených na třídní konferenci a jejich simultánních převodech. Předpokládal, že v projevech řečníků bude méně přeroknutí a posunů než v projevu tlumočnicků. Zároveň se domníval, že se v přetlumočených projevech bude objevovat více přeroknutí a neopravených přeroknutí, neboť na tlumočnickův převod

působí jak rychlost přednesu původního projevu, tak i komplexnost samotného tlumočnického úkonu. Pöchhacker pracoval s kategoriemi již zmíněných neopravených a opravených přeráknutí a strukturálních posunů, které dělil na falešné začátky, lexikální složeniny (lexical blends) a syntaktické složeniny (syntactic blends). Zjistil, že kromě neopravených přeráknutí a falešných začátků se vyskytovalo více přeráknutí a posunů v projevech tlumočnicků než v projevech řečníků. Počet falešných začátků byl vysoký bez ohledu na mluvčího nebo jazykový převod, nejvíce k nim ale docházelo u řečníků. Jak ale zmiňuje Flanderová (2014, s. 16) většina řečníků, kteří se konference účastnili, nehovořili svou mateřštinu. Při srovnání s řečníky, kteří se vyjadřovali svým mateřským jazykem, dělali tlumočníci falešných začátků nepoměrně více.

Flanderová (2014, s. 30) ve své diplomové práci použila upravenou Pöchhackerovu kategorizaci k výzkumu formálních nedostatků v projevech studentů tlumočení. Falešné začátky spolu s opravenými přeráknutími sloučila do větší kategorie nazvané narušení plynulosti projevu, ke které navíc přidává opakování. Neopravená přeráknutí zahrnuje k lexikálním chybám, zatímco kategorie složenin rozšiřuje na lexikální a syntaktické chyby. Tyto tři kategorie (narušení plynulosti projevu, lexikální chyby a syntaktické chyby) ještě doplňuje o kategorii morfologických chyb.

Zjistila, že se studenti i absolventi tlumočnickví nejčastěji dopouštěli posunů na morfologické, lexikální i syntaktické úrovni. V jejich projevech byl také velký počet falešných začátků, oprav a opakování. Nejvíce formálních nedostatků bylo v projevech začátečníků, kteří měli zkušenost jen s konsekutivním tlumočením. Nejméně chyb bylo u absolventů, jejich projevy také nejlépe hodnotili nezávislí hodnotitelé. Nejhorše hodnotili posluchači projevy pokročilých studentů, ve kterých se nacházelo nejvíce narušení plynulosti. Z toho podle Flanderové vyplývá, že posluchači pokládají plynulost projevu za přednost kvalitního výstupu.

Jiné dělení používá Tissiová (2000), která zkoumala vliv narušení plynulosti v původním projevu na porozumění studentů tlumočení. V hlavní kategorii neplynulostí (*non-fluencies*) nejprve vyděluje **tiché pauzy** a **narušení plynulosti**. Tiché pauzy, které trvají déle než 250 ms, dále rozděluje na:

- **gramatické**, anebo komunikační pauzy (vyskytující se na hranici gramaticky ucelených celků)
- **negramatické pauzy**

Narušení plynulosti dělí na:

- **vyplněné pauzy**
- **přerušování promluvy**

Do vyplněných pauz řadí:

- **hezitace** (zvuky jako *eh*, mlaskání a hrdelní zvuky)
- **prodlužování hlásek**

Přerušování promluvy dále dělí na:

- **opakování** (části slova, slov i frází)
- **změny struktury** (zahrnující opravy přeřeknutí a faktických chyb)
- **falešné začátky**

Při porovnání nevyplněných pauz zjistila, že, se v převodech studentů často vyskytují delší pauzy (i nad 5 sekund), které se v původním projevu neobjevily. Tyto pauzy se společně s hezitacemi často nachází před opravenými úseky. Také prodlužování hlásek se u studentů vyskytlo častěji než u řečníků, naopak opakování se v projevech studentů vyskytovalo méně. Možným vysvětlením tohoto rozdílu je časový odstup, který si tlumočníci od řečníka udržují. Když v původním projevu rozpoznají nesémantické opakování, nepřevodou jej. Opakování v původním projevu dokonce mohou tlumočnickovi pomoci se soustředit na svůj převod, neboť nezahlcují jeho paměť. Falešné začátky, které se nacházely jen v projevech studentů, se často vyskytují společně s dalšími narušeními plynulosti. V simultánním tlumočení mohou být důsledkem problému s porozuměním nebo špatné anticipace. Množství vyplněných pauz a změn struktury se u studentů velmi lišily, proto u nich nebylo možné zjistit obecné tendence.

Cecotová (2003), která zkoumala, jak rychlost projevu řečníka ovlivňuje používání pauz v projevech jedenácti profesionálních tlumočnicků, pracuje s klasifikací Magno Caldognettové, De Zordiové & Corràové (1982, cit. podle Cecot, 2003, s. 69), které definují následující kategorie neplynulostí:

1. **Nevyplněné pauzy nebo počáteční prodlevy** – u tlumočnicků odpovídají časovému posuvu (*décalage*) od původního projevu



2. **Nevyplněné pauzy v promluvách (*utterance*) nebo mezi promluvami** – tyto pauzy, které se objevují na hranici gramaticky ucelených celků promluvy, jsou užitečné jak pro mluvčího, který se nadechuje až poté, co dokončí ucelenou část promluvy, tak pro posluchače, kterému slouží k pochopení syntaktického uspořádání projevu
3. **Nevyplněné pauzy v rámci vět promluvy** – pauzy, které se vyskytují jinde než na hranici gramatických celků důsledkem poruch řeči mluvčího či kognitivních nebo sociolingvistických faktorů
4. **Vyplněné pauzy, váhání** – zahrnují hezitační zvuky, hlasité dýchání a mlaskání (*glottal clicks*)
5. **Vsuvky a opravy**
6. **Přerušování promluvy**
  - a. **Repetice** – opakování slov nebo frází, často následuje po pauze
  - b. **Změna uspořádání** – věta je přerušena a po pauze nově uspořádána pomocí nové strategie, která ale nemění její smysl
  - c. **Falešné začátky nebo nedokončené věty** – věta je přerušena a nedokončena, věta následující je od předchozí věty významově odlišná

Podle Cecotové tato kategorizace postrádá kategorii rétorických pauz, které mají komunikační úlohu a proto je nelze zařadit do narušení plynulosti.

Sonia Piová (2003), která ve své studii zkoumala vztah mezi tempem projevu řečníka a kvalitou simultánního tlumočení, pro potřeby svého výzkumu plynulosti v projevu využila také klasifikaci Caldognettové a kol. (1982) a Riccardiové (1999, 2001). Plynulost SI zkoumala pomocí kategorií:

- **výslovnostní chyby** (pronunciation/phonation errors)
- **nevyplněné pauzy** (unfilled pauses) - představují ticho mezi dvěma promluhovými úseky (*speech sequences*) trvající déle než tři sekundy, do této kategorie zahrnuje jen pauzy negramatické (*non-grammatical pauses*), které byly výsledkem problémů s pochopením anebo s reformulací
- **vyplněné pauzy** (filled pauses) - vokalizované hezitace vyjádřené jako *eh, ehm, mmm* (bez ohledu na délku jejich trvání)

- **repetice** (repetitions) – opakování částí slov, celých slov či frází, které nemají rétorickou ani stylistickou hodnotu.
- **korekce** (corections) – zahájení převodu věty poté, co byl její převod přerušen, jsou charakteristické změnou tlumočnické strategie, bez toho, aby došlo k úpravě smyslu věty
- **falešné začátky** (false starts) – představují situace, kdy dojde k přerušení převodu věty a následně k započetí převodu věty následující.

Klasifikace Piové (2003) bude použita pro účely analýzy narušení plynulosti v projevech studentek v experimentu představeném v praktické části této práce. Důvodem bylo především stanovení jasného rozdílu mezi kategorií oprav a falešných začátků. Také výkony studentů zohledňuje nastavením hranice pro nevyplněné pauzy nad 3 sekundy.

## Praktická část

### 3. Experiment

V této praktické části práce bude nejprve představen popis a cíl experimentu, zdrojový materiál, který studentky tlumočily a nastíněn průběh experimentu a jeho účastnice. Dále je popsána zvolená klasifikace vybraných narušení plynulosti a klasifikačně obtížná místa. Jednotlivé výskyty analyzovaných druhů narušení plynulosti budou sečteny a jejich počet porovnán mezi studentkami navazujícího magisterského a bakalářského studia oboru Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad.

#### 3.1 Popis a cíl experimentu

Experiment spočívá v přetlumočení projevu z angličtiny do češtiny čtyřmi studentkami bakalářského a čtyřmi studentkami navazujícího magisterského studia ATP. Cílem experimentu je v jejich přepsaných projevech zjistit, jakých narušení plynulosti se jednotlivé studentky dopouštěly, a zda byl jejich počet menší u studentek navazujícího magisterského studia. S ohledem na větší praxi studentek navazujícího magisterského studia je předpokládáno, že se v jejich projevech vyskytne méně narušení plynulosti než u studentek bakalářského studia.

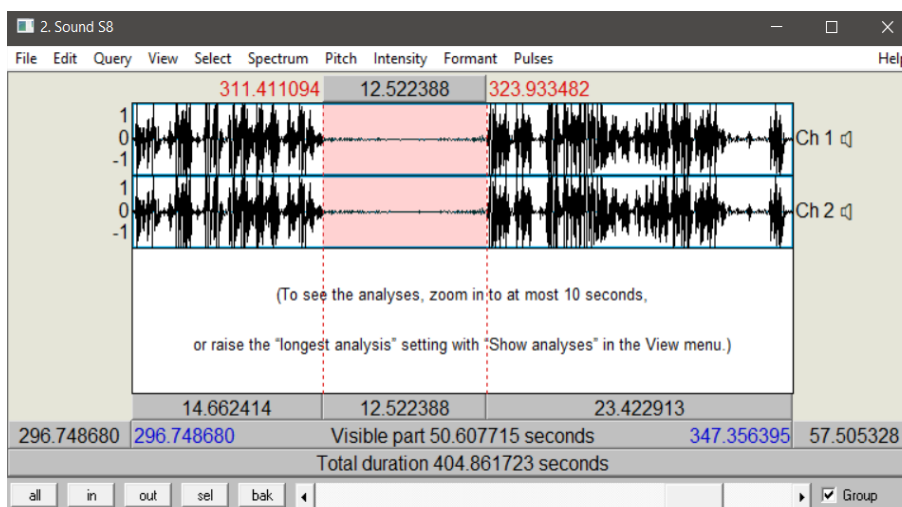
#### 3.2 Materiál pro tlumočení

Jako materiál pro tlumočení byla vybrána část přednášky americké doktorky Marcie Angellové nazvané „*The Truth about the Drug Companies*“, v překladu Pravda o farmaceutických společnostech, kterou přednesla 19. října 2009 na University of Montana. Vybraná část projevu je dlouhá 6 minut a 7 vteřin. Tato část je převážně popisná, řečnice v ní představuje výdaje farmaceutických společností a jejich vliv na lékaře. Ačkoliv je projev dopředu připravený a řečnice se místy obrací k vytištěným poznámkám nebo odkazuje k prezentaci, nejedná se o projev čtený. Řečnice se místy opakuje, opravuje, vydává hezitační zvuky a používá výplňková slova jako *so* či *well*.

### 3.3 Průběh experimentu a jeho účastnice

Experiment byl proveden v jazykové laboratoři během tlumočnického semináře, který navštěvovalo osm studentek oboru ATP. Učebna byla vybavena počítači s nainstalovaným programem *Sanako Study 1200*, který zprostředkoval studentkám nahrávku do sluchátek a umožnil jim nahrání simultánní tlumočení do mikrofonu, který byl k sluchátkům připojen. Na plátně měly k dispozici i obrazový materiál, což mělo simulovat reálné prostředí, ve kterém by viděly na řečnici a její prezentaci, na kterou se mohly odkazovat. Tímto způsobem se zajistily všem studentkám stejné podmínky, neboť slyšely začátek i konec projevu ve stejnou dobu, nicméně to také znamenalo, že se mohly vzájemně slyšet, což pro ně mohlo být rušivé. Studentky bakalářského a navazujícího magisterského studia nebyly dopředu seznámeny s tím, že jejich přetlumočený projev bude použit pro výzkum narušení plynulosti. Zamezilo se tím možnosti případného ovlivnění jejich chování během tlumočení, nicméně se tato skutečnost mohla projevit i na kvalitě jejich tlumočení.

Po přetlumočení projevu byly nahrávky studentek sesbírány programem *Sanako Study 1200*, který je uložil do formátu mp3. Formát nahrávek však bylo potřeba pozměnit na formát wav, který byl čitelnější pro program *Praat*. Tento software pro vědeckou analýzu řeči umožňuje zobrazit časový průběh a spektrogram zvukové nahrávky, což je pro analýzu velmi užitečné. Spektrogram umožňuje přiblížit konkrétní úsek nahrávky a ten přehrát, což velmi usnadnilo rozlušťování nesrozumitelných slov a zvuků, které studentky vyslovily. Zároveň bylo časového průběhu využito při počítání délky jednotlivých pauz, viz Obrázek 1.



Obrázek 1: Ukázka počítání délky pauz u studentky 8

Obdobně bylo postupováno i se zdrojovou nahrávkou. Poté byly projevy přepsány a kromě slov byly zaznamenány i hezitační či jiné zvuky, které byly v nahrávce patrné. Přepisy jsou součástí přílohy, která se nachází na konci této práce. I přes velkou snahu co nejpřesněji přepsat převody studentek se v nahrávkách vyskytly případy, kdy nebylo zřejmé, co studentka vyslovila. Tyto případy jsou v prepisech označeny otazníkem (?). Jednotlivé druhy narušení plynulosti byly v prepisech označeny barevně i slovně označeny (viz Tabulka 1). Barevné vyznačení umožňovalo rychlé nalezení začátků a konců jevů narušujících plynulost v textu (což bylo velmi příhodné při hledání repetice v opravách), slovní značení zase umožnilo pomocí zkratky Ctrl + F (Navigace) vyhledat a spočítat jednotlivé kategorie narušení plynulosti.

### **3.4 Klasifikace narušení plynulosti**

Jak bylo zmíněno v kapitole 2.4 Kategorizace narušení plynulosti, možností jak označovat jednotlivé kategorie narušení plynulosti jsou nesčetné. Jelikož jsou v této práci analyzovány projevy studentek, bylo potřeba vytvořit klasifikaci, která bere v potaz jejich reálné možnosti, a zároveň jsou v ní jednotlivé kategorie jasně odlišeny.

Při posuzování narušení plynulosti jsem vycházela zejména z rozdělení Piové (2003), která stanovuje jasný rozdíl mezi kategorií oprav a falešných začátků a výkony studentů zohledňuje nastavením hranice pro nevyplněné pauzy nad 3 sekundy. V této práci, kromě kategorie přeřeknutí, pracuji s jejím rozdělením na vyplněné a nevyplněné pauzy, repetice a opravy. Falešné začátky budou nazývány jako nedokončené věty. Případné změny v pojmání kategorií a dodatky jsou zmíněny u jednotlivých kategorií narušení plynulosti a ilustrovány příklady z přetlumočených projevů studentek. V příkladech je výchozí projev značen VP a studentky zkratkou S1-S8.

### 3.4.1 Nevyplněné pauzy

Nevyplněné pauzy narušující plynulost podle Piové (2003) představují ticho mezi dvěma promluhovými úseky (*speech sequences*), které trvá déle než tři sekundy. V této práci bude jako narušení plynulosti počítána nevyplněná pauza převyšující tři sekundy, nicméně v prepisech budou zaznamenány i pauzy kratší (od 1,5 s), neboť jejich vyznačení napomáhá určení jiných kategorií narušení plynulosti. Pauzy byly pro potřeby této práce zaokrouhlovány dolů, neboť i přes měření pomocí spektrogramu mohly být v naměřených pauzách určité odchylky.

Jelikož byly nahrávky pořizovány v učebně, kde se vyskytovalo více studentek a sluchátka zachycovala i úseky původní nahrávky, v této práci jsou do nevyplněných pauz řazeny nejen tiché části, tedy úseky, kdy studentky nemluví, ale i ty ve kterých lze v nahrávce slyšet okolní zvuky. Hezitace a jiné rušivé zvuky jsou rozebírány v kapitole 3.4.2. Vyplněné pauzy.

Nevyplněné pauzy byly zaznačeny v prepisu výchozí nahrávky, neboť se ukázalo, že v některých případech mohou mít vliv na jejich výskyt v projevu cílovém. Pokud se ve výchozím projevu (VP) vyskytla delší pauza a na stejném místě v cílovém projevu i pauza u studentek, tato pauza nebyla zařazena do narušení plynulosti, pokud při odečtení délky výchozí pauzy od pauzy v cílovém projevu nebyla délka pauzy v cílovém projevu delší než 3 sekundy. Tak v příkladu (1) do kategorie nevyplněných pauz nebyla řazena pauza v projevu S3, zatímco u S7 zařazena byla. V prepisech jsou tyto nevyplněné pauzy značeny hvězdičkou.

(1) **VP:** (3 s) *This is a lot of money to leave lying around without a word about what it's for. It is the elephant in the living room.*

**S3:** (4 s) *Je to spousta peněz.*

**S7:** (\*7 s) *A to je obrovské množství peněz.*

Stejně jako u Piové (2003) jsou v této práci do nevyplněných pauz řazeny pauzy, které byly výsledkem problémů s pochopením či s reformulací. Nicméně ne vždy je jasné, zda studentka dělá v projevu nevyplněnou pauzu, protože informace

z výchozího projevu nezaznamenala, nepochopila nebo nepovažovala za důležité., jak tomu mohlo být u S1, která ve svém projevu nepřevodla tučně zvýrazněnou část z výchozího projevu informace v příkladu (2) o tom, že léky na předpis vyžadují napsání předpisu lékařem.

(2) **VP:** *It's simple. They write the prescriptions. **Prescription drugs require prescriptions.** And they do the clinical research. They write the papers and textbooks. They teach the medical students. They provide the continuing medical education.*

**S1:** *Je to jednoduché, protože předepisují léky. (\*4,5 s) Vykonávají klinické testy, píšou eseje, učebnice, učí studenty, zajišťují pokračující vzdělání.*

Podobně není vždy zřejmé, zda k delší pauze došlo proto, že studentka zestručnila informace z předchozího segmentu a tím získala čas navíc, anebo měla problém s formulací následujícího segmentu. V příkladu (3) je ve výchozím projevu zvýrazněna tučně část, kterou S1 ve svém projevu vynechala. Podtržené jsou části, které byly z výchozího projevu v přetlumočení sloučeny do jedné věty.

(3) **VP:** *(1,5 s) The industry will publicly account for only the amount it spends on sales representatives. **They send out about a hundred thousand sales representatives to haunt your doctor's offices.** (eh) (uhm) They'll account for that and for direct to consumer advertising and for the advertising in medical journals.*

**S1:** *Průmysl přiznává (2 s) jenom to, co (1,5 s) spotřebo- s- utrácejí (O) za obchodní zástupce, kteří chodí do ordinací lékařů. (\*4 s) Toto přiznávají a také přiznávají reklamy pro konzumenty a také reklamy v lékařských magazínech.*

Pokud byly ve výchozích projevech patrné úseky, které nebyly převedeny a v přetlumočení se objevily delší nevyplněné pauzy, tyto pauzy byly pro potřeby této práce zařazeny do kategorie nevyplněných pauz.

### 3.4.2 Vyplněné pauzy

Piová (2003) do vyplněných pauz zahrnuje vokalizované hezitace, které v prepisech značí jako (*eh*), (*uh*), (*ehm*), (*mmm*) bez ohledu na délku jejich trvání. V této práci budou hezitace v prepisech projevů značeny (*eh*) a (*um*), a také k nim budou doplněna odkašlání znázorněná jako (*uhm*), kterých bylo využíváno při zaváhání nebo pro získání času. U jedné studentky se vyskytlo rušivé zakašlání. Pokud se u studentek vyskytly velmi tiché a těžko identifikovatelné zvuky podobné heziticím, nebyly do této kategorie započítány.

U některých studentek se vyskytly případy, kdy nebylo zřejmé, zda vyslovují spojku *a* nebo heziticí *uh*. Pokud se takový případ vyskytl, nejdříve byl ve výchozím projevu vyhledán odpovídající úsek a pokud obsahoval slovo *and*, byl tento zvuk zapsán jako spojka *a*. Pokud se ve výchozím projevu slovo *and*, nevyskytlo, byl zvuk porovnán s jinými heziticemi v projevu studentky, které mohly poskytnout vodítko k jeho zařazení, a posouzeno jeho umístění v úseku (například zda se objevil před složitým slovem nebo opravou).

V některých klasifikacích narušení plynulosti zařazují výzkumníci do vyplněných pauz i pauzy vyplněné lexikálně, tedy slovy. Tato slova bývají označována jako tzv. slovní vata, výplňková slova, parazitická slova nebo vycpávky. V této práci však zkoumány nebudou, neboť nejsou považovány za jevy, které mohou narušit plynulost řeči. U vyplněných pauz budou zkoumány pouze hezitace.

### 3.4.3 Nedokončené věty

Falešné začátky, zde označované jako nedokončené věty, mají podle Piové (2003) podobu přerušného převodu započaté věty. Tlumočník započatý úsek nedokončí a začne převod věty následující. K těmto jevům dochází především při nepochopení nebo odchýlení se v logické návaznosti od sdělení původního projevu.

Příklad (4) ilustruje nedokončenou větu v projevu S8 označenou podtržením a zkratkou (NV). V původním projevu jsou tučně zvýrazněny části, které nebyly převedeny.



- (4) **VP:** *But that's only a tiny part of the total. And this is the total that they (eh) disclose in their SEC filings and their annual reports. These three functions, these three activities are a small part of it. In fact they could have cost the top ten companies these three activities no more than fifteen billion dollars last year.*

**S8:** *Ale (eh) obojí nám dává dohromady jenom velmi malou částku z těch sedmdesáti miliard. (\*6 s) Toto- (NV) (\*5,5 s) Možná, (1,5 s) že stojí celkem patnáct miliard, ti zástupci a (um) (1,5 s) reklama.*

Porovnání s výchozím projevem často pomůže odhalit, jakou část věty se nepodařilo převést, někdy však studentky začaly vyslovovat větu, která nebyla výchozím textem nijak motivována, viz příklad (5).

- (5) **VP:** *If you look at the donors to Harvard Medical School for example in the dean's report of gifts to Harvard Medical School, you find right up in the top few donors some of the major pharmaceutical companies. But that's a lot of money.*

**S8:** *Když se podíváte například na (eh) fakultu (um) lékařskou fakaltu (O) Harvardovy univerzity tak (eh) tak (RCS) její největší dárci jsou právě farmaceutické firmy. (\*4,5 s) To znamená, myslíme si, že by to. (NV) To je hodně peněz.*

K nedokončení věty může dojít jak kvůli špatnému zachycení jejího začátku, tak i konce. V příkladu (6) lze vidět, že S6 měla problémy se započítáním věty, zatímco S2 převedla začátek věty, ale její konec už nikoliv. Obě pak přešly k převedení věty následující. V původním projevu jsou tučně vyznačeny části, které se jednotlivým studentkám nepodařilo převést.

- (6) **VP:** *The industry will **publicly account for only the amount it spends on sales representatives**. They send out about a hundred thousand sales representatives **to haunt your doctor's offices**. (eh) (uhm) They'll account for*

*that and for direct to consumer advertising and for the advertising in medical journals.*

**S6:** *(eh) Průmysl (eh) s se (O) obecně. (NV) (\*3 s) Je asi deset tisíc (eh) obchodních (eh) zástupců, kteří chodí do (eh) do ordinací lékařů. (\*4,5 s) A také (eh) tyto peníze jdou na (eh) reklamu.*

**S2:** *(\*3,5 s) Průmysl (\*6,5 s) průmysl (RCS) (2,5 s) se přizná jenom k penězům, kterým financují zástupci. Těch mají asi sto a posílají je. (NV) A pak také za reklamu do magazínů a do televize.*

### 3.4.4 Opravy

Piová (2003) označuje jako opravy nově zahájené úseky následované po přerušení věty, které nejsou doprovázeny změnou tlumočnické strategie a nemění tak smysl sdělení této věty. Příklad (7) ilustruje takovou opravu, kdy S1 začala vyslovovat anglické slovo *product*, které rychle opravila na jeho český ekvivalent.

(7) **S1:** *A je to absurdní, (2,5 s) když hledáte u společnosti nestranné informace o produk- o produktu, (O) který ona sama vyrábí.*

Nicméně protože se v příkladech vyskytly i případy, které výše zmíněná definice nezahrnovala, a které byly k opravám řazeny, byla rozšířena na nově zahájené úseky, které mluvčí nejspíše použily k nahrazení a zamýšlené opravě dříve vysloveného úseku, který považovaly za chybný či nevhodný.

V příkladu (8) si studentka 6 uvědomila, že nesprávně převedla informaci o tom, že farmaceutické společnosti částku použily k propagaci a nikoliv na nákup léků, nejspíše si však nemohla vzpomenout na původní výraz a proto u ní došlo k dalšímu chybnému tvrzení, že tuto částku společnosti vydělali.

(8) **VP:** *Now I'd like to go back to the roughly seventy billion the top ten American drug companies **spent on marketing** last year.*

**S6:** *Nyní bych se ráda vrátila z- (1,5 s) zpátky (RČS) k přibližně sedmdesáti miliardám, (eh) které (eh) největší farmaceutické firmy (eh) utratí na léky (1,5 s) teda, které vydělají z léků. (O).*

U studentek se také vyskytly i případy, kdy chybně opravily původně správný úsek. V příkladu (9) je ilustrován případ, kdy S4 svou konečnou opravou změnila svůj původně správný převod věty výchozího projevu zmiňující, že farmaceutické společnosti proplácí lékařům studium, které jim sami nabízejí, na chybné převedení informace, že tyto společnosti lékařům platí za jejich služby.

(9) **VP:** *But here the drug companies are paying doctors for this extensible education that they're providing.*

**S4:** *Ale lékař ale (eh) farmaceutické společnosti (O) platí doktorům za to, že za za (RCS) vzdělání, které pr- za služby které poskytují (O).*

Obdobně také může být nový úsek nesprávně vyslovený či nevhodný vzhledem k ostatním částem věty, viz podtržená část v příkladu (10).

(10) **S5:** *(\*3 s) Takže je nemožné, abyste se dívali na nějakou společnost, aby byla (eh) aby byla (RCS) aby neutrálně pro- pro- (RČS) manaketingovala (O) svůj produkt.*

### 3.4.5 Repetice

Repetice se podle Piové (2003) vyskytují nejčastěji po pauze a mají podobu částí slov, celých slov či frází, které nemají rétorickou ani stylistickou hodnotu. Zejména částečné repetice, které jsou mluvčím dokončené, často působí jako oprava, zejména pokud se vedle sebe vyskytnou více částečných oprav, viz příklad (11):

(11) **S2:** *Takže tady nalevo můžeme vidět, (4 s) že právě (eh) lo- lo- (RČS) lobby (RČS) je velkou součástí.*

Nicméně jelikož se repetice vyskytovaly i v opravách, jsou řazeny jako samostatná kategorie, viz příklad (12), ve kterém jsou repetice podtrženy.

- (12) **S5:** *Například na Harvardu vidíte, že (eh) ho- že ty horní horní (RCS + O) dárci jsou právě farmaceutické společnosti.*

Do repetice jsou také řazeny jen započatá či celá slova, která se vyskytují vedle sebe a obsahují shodné hlásky ve stejném pořadí. Příklad (13) ilustruje repetici části slova *ne- neutrati*li, přičemž výraz *neutrati*li je opravou podtrženého úseku, začínajícího od nedokončené části slova *neus-*.

- (13) **S4:** *Na těchto aktivitách (eh) loni neus- ne- neutratili (RČS + O) více než patnáct miliard.*

Výjimkou byla slova, která měnila význam předchozího úseku, ačkoliv s ním sdílela shodné hlásky ve stejném pořadí, viz tučně zvýrazněné části v příkladu (14).

- (14) **S1:** *(2,5 s) A to je celek, který oni skrývají v **ve** (O) výkazech a výročních zprávách.*

**S5:** *A **ale** (O) tyto tři aktivity m- jsou (1,5 s) m- můžou (RČS) může (O) být u těchto deseti společností až padesát miliard dolarů.*

Zkoumané kategorie narušení plynulosti spolu s jejich značkami a barevným značením v přepisu shrnuje Tabulka 1.

<b>Nevyplněné pauzy</b>	
krátké	(1,5-2,5 s)
delší	(*3-13 s)
<b>Hezitace</b>	(eh), (um), (uhm)
<b>Nedokončené věty</b>	(NV)
<b>Repetice</b>	
celého slova	(RCS)
části slova	(RČS)
<b>Opravy</b>	(O)

**Tabulka 1: Značení narušení plynulosti v přepisech**

### 3.5 Analýza narušení plynulosti

V přetlumočených projevech studentek bude zjišťován celkový počet narušení plynulosti, které se vyskytly u všech studentek a u dvou skupin studentek sestávajících z čtyř studentek bakalářského a čtyř studentek navazujícího magisterského studia ATP. Cílem analýzy je porovnat, zda byl výskyt těchto jevů u studentek navazujícího magisterského studia menší než u studentek bakalářského studia.

#### 3.5.1 Analýza narušení plynulosti u studentek tlumočení

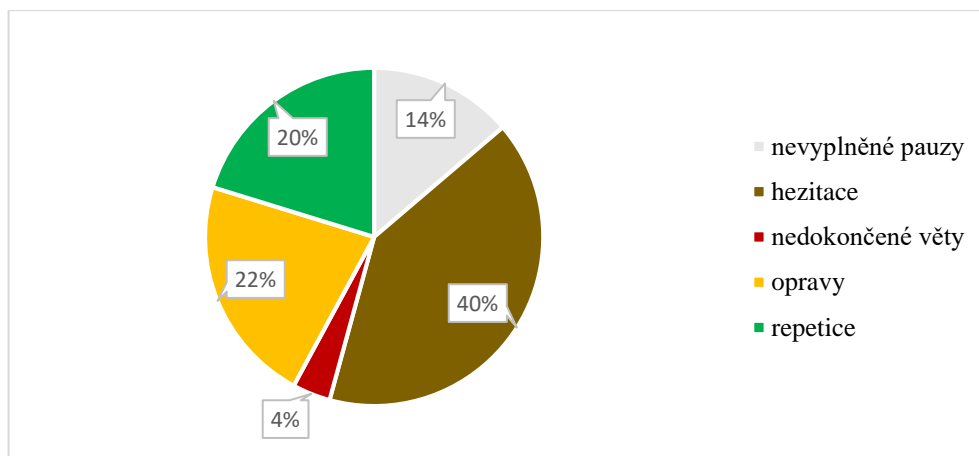
Tabulka 2 zobrazuje jak narušení plynulosti u jednotlivých studentek, tak i počet narušení plynulosti projevu zvlášť u dvou skupin studentek (bakalářského a navazujícího magisterského studia) a celkový počet narušení plynulosti u všech studentek dohromady.

Narušení plynulosti	Počet narušení plynulosti									Bc. studentky	nMgr. studentky	Celkem
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8				
nevyplněné pauzy	8	16	8	2	6	8	4	11	34	29	<b>63</b>	
hezitace	4	8	27	61	24	58	81	42	100	205	<b>305</b>	
nedokončené věty	0	1	1	7	0	1	2	2	9	5	<b>14</b>	
opravy	9	3	16	26	32	11	20	15	54	78	<b>132</b>	
repetice	1	6	8	35	34	13	11	8	50	66	<b>116</b>	

**Tabulka 2: Počet narušení plynulosti**

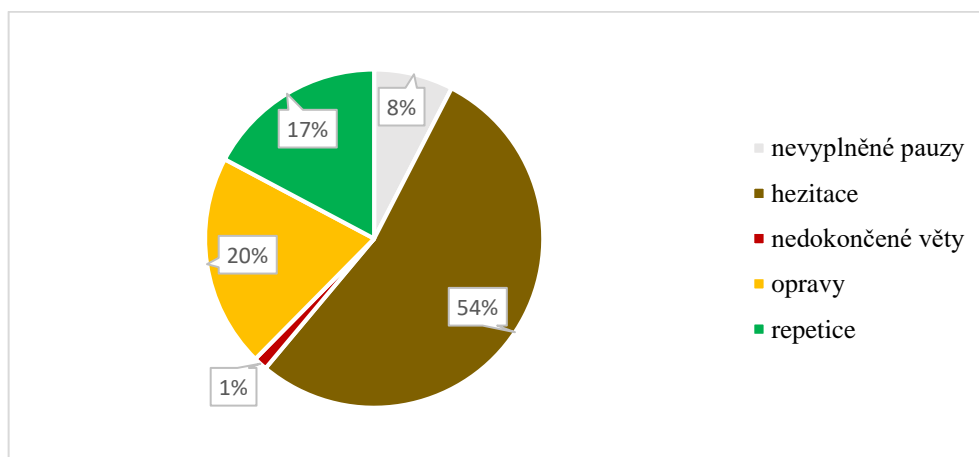
V Tabulka 2 lze vidět, že nejčastěji se vyskytujícím narušením plynulosti u všech studentek dohromady byly hezitace (305 výskytů), následovány opravou (132), repeticí (116), nevyplněnými pauzami (63) a nedokončenými větami (14).

U obou skupin studentek se jako nejčastější narušení plynulosti objevovaly hezitace (100 a 205 výskytů), nejmenší výskyt narušení plynulosti pak byl u falešných začátků (9 a 5).



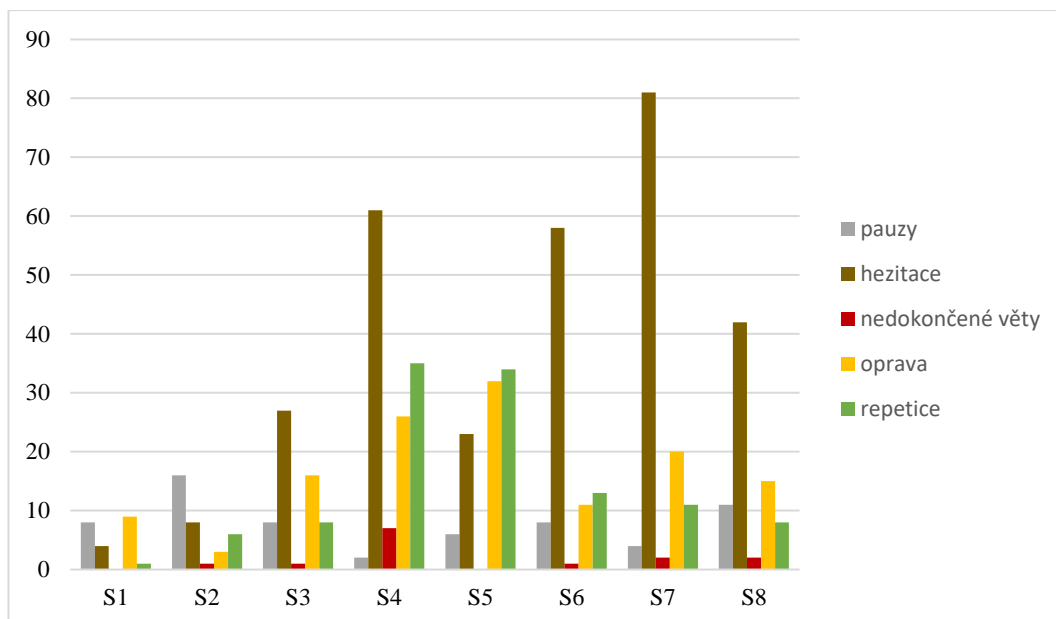
**Graf 1: Narušení plynulosti projevu u studentek Bc. studia**

Graf 1 znázorňuje distribuci narušení plynulosti u studentek bakalářského studia. U těchto studentek představovaly hezitace téměř polovinu všech narušení plynulosti (40 %), zatímco nevyplněné pauzy (14 %), repetice (20 %) a opravy (22 %) byly zastoupeny podobným dílem. Nejmenší zastoupení bylo u nedokončených vět, které představovaly 4 % ze všech narušení plynulosti, která se u těchto studentek vyskytla.



**Graf 2: Narušení plynulosti projevu u studentek nMgr. studia**

Distribuce narušení plynulosti u studentek navazujícího magisterského studia je představena v Graf 2. Ten ukazuje, že více než polovinu všech narušení představovaly hezitace (54 %), po nich následovaly opravy (20 %) a repetice (17 %). Nevyplněné pauzy tvořily jen 8 % a nedokončené věty 1% narušení plynulosti, ze všech narušení plynulosti, která se u těchto studentek vyskytovaly.



**Graf 3: Počet narušení plynulosti u jednotlivých studentek**

Jak lze vidět v Graf 3, výskyty jednotlivých narušení plynulosti jsou u studentek velmi rozdílné. Nejvíce nevyplněných pauz (16) se pak vyskytlo u S2, nejvíce hezitací (81) u S7, nejvíce nedokončených vět (7) u S4, nejvíce oprav (32) u S5 a nejvíce repetice (35) u S4. Největší počet narušení plynulosti téměř ve všech kategoriích, kromě nevyplněných pauz, lze ze skupiny bakalářských studentek najít u S4. U studentek magisterského studia byly hezitace velmi častým narušením téměř u všech studentek.

### 3.6 Vyhodnocení výsledků

Vysoký počet narušení plynulost lze přičíst mnoha faktorům. Je možné, že přítomnost dalších studentek během experimentu způsobila natolik rušné prostředí, které mohlo podle Čeňkové vést k neschopnosti rozdělit pozornost a vzniku přerázků, oprav, vynechávek apod. Neschopnost rozdělit pozornost také souvisí s nedostatečným monitorováním vlastního převodu. Nízký počet nedokončených vět nasvědčuje tomu, že si jsou studentky vědomy, že by mohly vést ke ztrátě důvěry posluchače v jejich projev. Dlouhé nevyplněné pauzy mohou souviset jak s neporozuměním výchozího projevu, tak se snahou oddálit produkci, dokud neprijdou na možné zakončení věty.

### **3.7 Diskuze a možnosti dalšího výzkumu**

V této kapitole jsou nastíněny podmínky, za kterých experiment probíhal a jejich možný vliv na výskyty narušení plynulosti v projevech studentek tlumočení, dále jsou zmíněny omezení experimentu a přestaveny možnosti dalšího výzkumu.

#### **Podmínky experimentu**

Za ideálních podmínek probíhá simultánní tlumočení ve zvukotěsné kabině, tlumočníci se střídají po předem dohodnutých úsecích, mohou si navzájem pomoci a jsou za svůj výkon finančně ohodnoceni. Studentky bakalářského a navazujícího magisterského studia, jejichž projevy byly v této práci analyzovány, nebyly dopředu seznámeny s tím, že jejich přetlumočený projev bude použit pro výzkum narušení plynulosti. Zamezila se tím možnost případného ovlivnění jejich chování během tlumočení, tato skutečnost mohla ovlivnit kvalitu jejich tlumočení.

Studentky se mohly na tlumočení připravit v rámci domácí přípravy, při které si mohly nahrávku poslechnout a vyhledat si neznámé pojmy a kontext, ve kterém se používají. Účelem domácí přípravy je simulovat přípravu na tlumočnickou zakázku, avšak jen do určité míry. Ačkoliv je dobrým zvykem, že tlumočníci dostávají dopředu pomocné materiály k projevu řečníka, málokdy dopředu znají konkrétní slova projevu. Znalost kontextu a termínů mohla ovlivnit výsledky experimentu. Přesto přístup každé studentky k přípravě je individuální a je také možné, že se studentky rozhodly si nahrávku neposlechnout a vyzkoušet si tlumočení bez přípravy.

Samotné tlumočení probíhalo během tlumočnického semináře v jazykové laboratoři, která umožnila, aby studentky slyšely začátek i konec projevu ve stejnou dobu. To také znamenalo, že se mohly vzájemně slyšet, což pro ně mohlo být rušivé. Během tlumočení byl studentkám umožněn také výhled na plátno, na kterém byla zobrazena prezentace, na kterou se mohly odkazovat. Jedna studentka také jevila známky nachlazení, které se v nahrávce projevilo hlasitým kašlem.



### **Omezení experimentu**

Jelikož analýza přetlumočených nahrávek probíhala s delším časovým odstupem od jejich produkce studentkami, nebylo možné s účastnicemi experimentu provést rozhovor, ve kterém by se mohly vyjádřit k obtížnosti výchozího projevu a k nejasným jevům v nahrávce, které byly problematické při jejich zařazení k jednotlivým kategoriím narušení plynulosti.

Jevy narušující plynulost byly zkoumány jen u osmi studentek oboru ATP, takže na jejich základě nelze činit obecné závěry pro další studentky tohoto oboru. Výsledky experimentu však poskytují určitý záznam o tom, jaké narušení plynulosti se v projevech studentek tlumočení mohou vyskytovat a mohou být zohledněny při výuce studentek a studentů tohoto oboru.

### **Návrh dalšího výzkumu**

Na základě zjištěných omezení experimentu, by další výzkum mohl být proveden v podmínkách, kde se jednotlivé studentky neslyší navzájem a jejich příprava je časově omezena a určena především k vyhledání složitých termínů. Výchozí projev by mohl být více spontánní a bez doprovodné prezentace, která během tlumočení může odpoutávat pozornost studentek. Další výzkum by také mohl porovnat výskyty narušení plynulosti v projevech studentů tohoto oboru. Větší počet účastníků experimentu, by také mohl přinést statisticky relevantnější výsledky. Přetlumočené projevy by poté mohly být puštěny posluchačům, kteří by hodnotili, která narušení plynulosti projevu jsou pro ně více rušivá a která méně. Další výzkum by také kromě plynulosti mohl zohlednit obsahovou správnost přetlumočených úseků v projevech studentek a studentů tlumočení.

## Summary

This thesis dealt with disfluencies in simultaneous interpreting from English to Czech. The theoretical part shortly introduced the process of simultaneous interpreting and presented the findings of Goldman Eisler and David Gerver, who investigated certain interpreting phenomena, namely pauses and the influence of fast speech and noise on the quality of interpreting. Then important interpreting strategies of Čeňková and Jones were introduced. Disfluencies were defined, followed by introduction of different approaches to the evaluation of their presence in speech and different classifications of disfluencies.

The goal and the methodology of the conducted experiment is described in the practical part. Eight students of the English for Translation and Community Interpreting programme, four of them pursuing a bachelor degree and four master's degree, simultaneously interpreted the same speech from English language into Czech language. Afterwards the records of the original speech and its students-produced versions have been transcribed.

The disfluencies found in the transcriptions were highlighted and divided into categories, based on the previous literature investigation and an analysis performed. Much of the classification has been extracted from the work of Pio (2003), however, due to its limitations, some of the occurrences did not fit into the categories and thus adjustments and additions were required. The final classification of disfluencies therefore includes unfilled pauses, hesitations, false starts, uncorrected sentences, corrections and repetitions.

It was presumed that there will be less disfluencies in the speeches of the Master's degree students in comparison to the students of the Bachelor's degree. The main goal of this thesis was to investigate which disfluencies occurred the most during the process of interpreting of eight English for Translation and Community Interpreting course students.

Furthermore, it was researched whether the master degree students perform better and make fewer mistakes than their bachelor counterparts. The initial hypothesis assumed that the greater experience and practice of the master degree students

would demonstrate themselves in the simultaneously interpreted speeches of the master students, which would include considerably fewer disfluencies compared to the students of bachelor degree.

The following analysis of the simultaneously interpreted recordings found out that the most common disfluency amongst all students was hesitation (identified 305 times), followed by correction (occurring 132 times) and repetition (noted 116 times). Unfilled pauses and false starts were rarer with 63, respectively 14, incidences

Upon a closer examination of the initial hypothesis, it can be preliminary concluded that it has been confirmed only partially. The transcriptions of the master degree students had fewer false starts (5 incidences) and unfilled pauses (29 incidences) compared to the transcriptions of bachelor degree students, which included 9 false starts and 34 unfilled pauses. Conversely, the transcriptions of bachelor degree students fared much better with only 100 hesitations, 54 corrections and 50 repetitions that provide quite a contrast when measured against the transcriptions of the master degree students, which counted 205 hesitations, 78 corrections and 66 repetitions.

These results can be of course greatly influenced by the individual performance of each student and given the small number of experiment participants, the potential statistical error might be too significant to make any general observations. Nevertheless, the content of this work provides a valuable guidance to anyone who would seek to research this area further.

## Reference

BAKTI, Maria, 2010. *Disharmonies in the Target Language Output of Simultaneous Interpreters*, Budapest: PhD Dissertation Theses.

BRAUN, Angelika a ROSIN, Anabelle., 2015. On the Speaker-Specificity of Hesitation Markers. *Proceedings of the 18th International Congress of Phonetic Sciences. (ICPhS 2015)*. Glasgow: University of Glasgow.

CECOT, Michela. Pauses in Simultaneous Interpretation: A Contrastive Analysis of Professional Interpreters' Performances. In: *The Interpreters' Newsletter 11*, 2001. 63-85 s.

COLLARD, Camille a DEFRANCQ, Bart, 2020. Disfluencies in Simultaneous Interpreting a Corpus-Based Study with Special Reference to Sex. In: *New Empirical Perspectives on Translation and Interpreting*, Oxford: Routledge. 264-99 s.

ČEŇKOVÁ, Ivana, 2008. *Úvod do teorie tlumočení*. 2., opr. vyd. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o. s. 111 s.

ČEŇKOVÁ, Ivana, 2001. *Teorie a didaktika tlumočení*. I. Praha: Univerzita Karlova Filozofická fakulta. 176 s.

DAYTER Daria, 2020. Variation in non-fluencies in a corpus of simultaneous interpreting vs. non-interpreted English, *Perspectives-studies in Translatology*. 1-18 s.

DÉJEAN LE FÉAL, Karla, 1990. Some Thoughts on the Evaluation of Simultaneous Interpretation. In: *Interpreting – Yesterday, Today, and Tomorrow* (ATA Scholarly Monograph Series IV), D. Bowen & M. Bowen (eds.), s. 154–160.

Flanderová, Kristýna, 2014. *Formální stránka simultánního tlumočení ve vztahu k tlumočnické praxi (teoreticko-empirická studie na anglicko-českém materiálu)*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta filozofická

FOX TREE, Jean E., 2003. Disfluencies in Spoken Language. In Nadel, L. (Ed.) *Encyclopedia of Cognitive Science*. Volume 1, pp. 983-986. London: Nature Publishing Group.

FOX TREE, Jean E., 2000. Coordinating spontaneous talk. In: Wheeldon, L. R. (Ed.), *Aspects of Language Production*, Philadelphia: Psychology Press. 375–406 s.

GERVER, David, 1975. A psychological Approach to Simultaneous Interpretation. *Meta*, vol. 20, no. 2. Les Presses de l'Université de Montreal. 119-128 s.

GÓSY, Maria, 2007. Disfluencies and self-monitoring. In: *Govor/Speech, časopis za fonetiku*, 24 (2), 91-110 s.

HEEMAN, Petr a ALLEN, James F., 1999. Speech Repairs, Intonational Phrases and Discourse Markers: Modeling Speakers' Utterances in Spoken Dialog. In: *Computational Linguistics*, 25, 527-571 s.

HIEKE, Adolf E., 1981. A content-processing view of hesitation phenomena. In: *Language and Speech* 24(2), 147-160 s.

HRDINOVÁ, Eva Maria a VILÍMEK, Vítězslav, 2008. Úvod do teorie, praxe a didaktiky tlumočení: mezi Skylidou vědy a Charybdou praxe?! Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta.

JONES, Roderick, 2002. *Conference Interpreting Explained* (Second Edition). Manchester: St. Jerome. 142 s.

KOPCZYŃSKI, Andrzej, 1980. *Conference interpreting: some linguistic and communicative problems*. 1. vyd. Poznań: UAM. 139 s.

KOPCZYNSKI Andrzej, 1994. Quality in conference interpreting: some pragmatic problems. In: *Bridging the Gap: Empirical Research in Simultaneous Interpretation*, edited by Sylvie Lambert and Barbara Moser-Mercer, 87-99 s. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

LEVELT, Willem. J. M., 1983. Monitoring and self-repair in speech. In: *Cognition*, 14.

LICKLEY, Robin J., 1994. *Detecting Disfluency in Spontaneous Speech*. Doctoral dissertation, University of Edinburgh.

MACLAY, Howard a OSGOOD, Charles E., 1959. Hesitation Phenomena in Spontaneous English Speech. *Word*, 15. 19-44 s.

PETITE, Christelle, 2005. Evidence of repair mechanisms in simultaneous interpreting: a corpus-based analysis. In: *Interpreting* 7. 27-49 s.

PIO, Sonia., 2003. The Relation between ST Delivery Rate and Quality in Simultaneous Interpretation. In: *The Interpreters' Newsletter* 12. 69-100 s.

PÖCHHACKER, Franz (ed.), 2015. *Routledge encyclopedia of interpreting studies*. New York: Routledge.

SHRIBERG, Elizabeth, 1996. Disfluencies in SWITCHBOARD. In: *Proceedings of the International Conference on Spoken Language Processing* Vol. Addendum, 11-14 s.

SHRIBERG, Elizabeth, 1994. *Preliminaries to a Theory of Speech Disfluencies*. Doctoral dissertation. University of California, Berkeley.

SCHACHTER, Stanley, CHRISTENFELD, Nicholas, RAVINA, Bernard, a BILOUS, Frances, 1991. Speech disfluency and the structure of knowledge. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(3), 362–367 s.

ŠKODOVÁ, Eva, Ivan JEDLIČKA a KOL., 2007. *Klinická logopedie*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál. 615 s.

TISSI, Benedetta, 2000. Silent Pauses and Disfluencies in Simultaneous Interpretation: A Descriptive Analysis. In: *The Interpreters' Newsletter* 10. 103-127 s.

TÓTH, Andrea, 2011. Speech Disfluencies in Simultaneous Interpreting: a Mirror on Cognitive Processes. In: *SKASE Journal of Translation and Interpretation* [online], vol. 5, no. 2, 2011. 23-31 s. [cit. 2020-10-10]. Dostupné z: <[http://www.skase.sk/Volumes/JTI06/pdf\\_doc/03.pdf](http://www.skase.sk/Volumes/JTI06/pdf_doc/03.pdf)>

WELFORD, Alan Traviss, 1968. *Fundamentals of skilil*. London: Methuen

YIN, Kexiu, 2011. Disfluencies in Consecutive Interpreting among Undergraduates in the. Language Lab Environment. In: PACLIC 25: Pacific Asia Conference on Language, Information and Computation. [online] Singapore: Institute of Digital Enhancement of Cognitive Processing, Waseda University. 459-466 s. [cit. 2020-10-11] Dostupné z: <https://www.aclweb.org/anthology/Y11-1048.pdf>

### **Nahrávka**

ANGELL, Marcia. *The Truth About the Drug Companies Lecture* In: Youtube [online]. 17.08.2012 [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: <http://youtu.be/uDbQNBl6aU?t=1915>. Kanál uživatele Michael Berry.

## Přílohy

### 1. Barevné a slovní značení narušení plynulosti v přepisech

<b>Nevyplněné pauzy</b>	<b>Nedokončené věty (NV)</b>
- krátké (1,5-2,5 s)	
- delší (*3-13 s)	<b>Repetice</b>
<b>Vyplněné pauzy</b>	- celého slova (RCS)
- hezitace (eh), (um)	- části slova (RČS)
- odkašlání (uhm)	
- kašel (KAŠEL)	<b>Opravy (O)</b>

## 2. Přepis původního projevu

Now I'd like to go back to the roughly seventy billion the top ten American drug companies spent on marketing last year. Where does all that money go? (1,5 s) The industry will publicly account for only the amount it spends on sales representatives. They send out about a hundred thousand sales representatives to haunt your doctor's offices. (eh) (uhm) They'll account for that and for direct to consumer advertising and for the advertising in medical journals. But that's only a tiny part of the total.

And this is the total that they (eh) disclose in their SEC filings and their annual reports. These three functions, these three activities are a small part of it. *In fact* they could have cost the top ten companies these three activities no more than fifteen billion dollars last year. **That's that's** (RCS) an estimate, no more. That left fifty five billion dollars unaccounted for. Fifty five billion dollars totally unaccounted for.

(3 s) This is a lot of money to leave lying around without a word about what it's for. It is the elephant in the living room. (2 s) *So* where does that money go? *Well* we can make some guesses. And here's sort of a list of guesses.

(1,5 s) We know that the pharmaceutical industry has the largest lobby in Washington. They give generously to political campaigns. *So* on the left here, we can see that (eh) (eh), there it works again, (eh) that that's probably a part that comes out of their marketing budget. Political contributions. Front groups. Patient advocacy groups. (eh) Political policy groups. They set up a lot of **what what's** (O) called Astroturf groups. (eh) **These are these are** (RCS) (eh) groups that are supposed to look like grassroots organizations but they're really front groups for the industry. (eh) They (eh) give gifts to institutions and community and cultural organizations. If you look at the donors to Harvard Medical School for example in the dean's report of gifts to Harvard Medical School, you find right up in the top few donors some of the major pharmaceutical companies. But that's a lot of money. But it's not fifty five billion. Where does a fifty five billion go? *Well* I think it goes mainly here (2 s) into the education of doctors.

Drug companies pay for most continuing medical education which doctors have to get in order to (eh) keep their licenses, the state licenses. They pay for most of that. They sponsor most of the big professional societies. They subsidize their meetings. They pay for other medical conferences, educational materials, gifts, meals, junkets. No doctor has to pay for any of his own meals if he doesn't want to. (eh) *In fact* everywhere two doctors are gathered together so too is the pharmaceutical industry.

(2 s, *audience laughs*) This is a lot of money. Well why? Why all this largesse to doctors? It's simple. They write the prescriptions. Prescription drugs require prescriptions. And they do the clinical research. They write the papers and



textbooks. They teach the medical students. They provide the continuing medical education. It is important to win the hearts and minds of the physicians.

The medical profession has largely abdicated its responsibility to educate its own, to educate doctors about the use of prescription drugs. And they've **ab- abdicated** (RČS) that responsibility to companies with a clear conflict of interest. *In fact* the companies know it's marketing not education. If you look at those annual reports they don't have an education budget. It's marketing and that's what it is. It's self-evidently absurd to look to a company for unbiased impartial information about a product it sells. And we know that in other walks of our life. (eh) If we want to know whether to buy a Toyota or Honda we don't ask the Honda dealer. We know better than that. And yet doctors will pretend (eh) that a drug company can provide education about the products it sells.

Also it's useful in this regard to follow the money. If you want education, if you want to take tennis lessons or French lessons, does a teacher pay you? No you pay the teacher. But here the drug companies are paying doctors for this extensible education that they're providing. And that tells you the real nature of the transaction. They are buying access to the medical profession and they are buying their hearts and minds.

(2 s) Now some doctors believe that drug companies don't influence them but they do. There has been plenty of research showing that. They influence them not only in terms of (eh) clinical practice but in terms of research and education as well. *So* this has real consequences.

### 3. Přepis projevu S1

Nyní bych se ráda vrátila (2 s) k asi sedmdesáti miliardám, k těm prvním deseti největších společností, které tyto peníze utrácí na marketing. A kam všechny ty peníze jdou? (2 s) Průmysl přiznává (2 s) jenom to, co (1,5 s) spotřebo- s- utrácení (O) za obchodní zástupce, kteří chodí do ordinací lékařů. (\*4 s) Toto přiznávají a také přiznávají reklamy pro konzumenty a také reklamy v lékařských magazínech. Ale to je pouze zlomek (1,5 s) toho celku.

(2,5 s) A to je celek, který oni skrývají v ve (O) výkazech a výročních zprávách. Čili tyto tři části jsou pouze zlomkem celku. (\*3 s) (um) *De facto* ((míněno de facto)) tyto tři aktivity by je mohly vyjít na maximálně padesát miliard dolarů minulej rok. A to je odhad, ne více. (4,5 s) To znamená, zbejvá padesát pět miliard dolarů (\*3 s) nevys- které nejsou vysvětlené (O).

To je mnoho peněz. (\*4 s) Je to něco, co nemůžeme přehlížet. *Takže*, kam ty peníze jdou? Můžeme trochu hádat. A tady máme seznam (2 s) našich domněnek.

Víme, že farmaceutický průmysl nejvíce lobbuje (1,5 s) ve Washingtonu ((míněno Washingtonu)) a hodně přispívá na politické na politiku (O). (2 s) *Takže* lobbování, na to vynakládají peníze. Potom skupiny obhajující pacienty, politické skupiny a podobně, (2 s) skupiny typu *astroturf*. To js- to jsou (RČS) skupiny, které vypadají jako běžné organizace, (1,5 s) ale jsou to (2 s) (eh) lobbující skupiny. Dále přispívají různým institucím. Když se podíváte na dárce Harvardské lékařské fakulty, například v výroční zprávě děkana, (\*3,5 s) v hlavních dárcích uvidíte některé z největších farmaceutických společností. (2,5 s) Je to hodně peněz, ale není to padesát pět miliard. *Takže* kam to *vlastně* jde? Myslím si, že to jde sem (4,5 s) do vzdělávání lékařů.

(2 s) Tyto společnosti platí většinu pokračujícího vzdělání, které lékaři potřebují, aby si mohli udržet státní licenci. Čili platí za většinu. Sponzorují většinu profesionálních společností, platí za lékařské konference, vzdělávací materiály (1,5 s) a večírky. Doktoři si nemusí platit za jídlo, pokud nechtějí. A *de facto* všude, kde se sejdou alespoň dva doktoři, i tam se nachází farmaceutický průmysl.

(4,5 s) To je velké množství peněz. Ale proč? Proč taková štědrost? Je to jednoduché, protože předepisují léky. (\*4,5 s) Vykonávají klinické testy, píší eseje, učebnice, učí studenty, zajišťují pokračující vzdělání. (2 s) Je to je důležité (O) získat si lékaře.

Lékařská profese (1,5 s) se vzdala své odpovědnosti vzdělávat lékaře o použití léku na předpis. A vzdala se této zodpo- odpovědnosti. (O) (\*4 s) (eh) *De facto*, společnosti ví, že jde o marketing, ne vzdělávání. (2 s) Když se podíváte na jejich výroční zprávu, je to všechno marketing. (2,5 s) A je to absurdní, (2,5 s) když hledáte u společnosti nestranné informace o prodak- o produktu, (O) který ona sama

vyrábí. (1,5 s) A v ostatních profesích to víme. **Chceme- když chceme** (O) vědět, jestli si koupit Toyotu nebo Hondu, tak se na to neptáme **(eh)** prodejců Toyoty. A stejně lékaři předstírají, že farmaceutické společnosti můžou poskytovat kvalitní vzdělání o svých produktech.

A taky je užitečné, samozřejmě, následovat peníze. Když chcete vzdělání, když se chcete učit tenis nebo francouzštinu, platí vám učitel? Ne, vy platíte učitele. Ale zde farmaceutické společnosti platí lékařům za toto vzdělávání. (\*6 s) A to něco vypovídá o povaze této transakce. Kupují si přístup do lékařské profese a kupují si lékaře.

(1,5 s) Někteří lékaři věří, že tyto společnosti je neovlivňují, ale ovlivňují. A na to bylo provedeno **spousta spousta** (O) výzkumů, (\*3 s) rovněž ve vzdělání a stejně tak i v klinické praxi. A to má obrovské následky.

#### 4. Přepis projevu S2

Teď se chci vrátit (\*3,5 s) k sedmdesáti miliard, (1,5 s) které utratily nej- největší (RČS) společnosti výroby léků za minulý rok. Kam všechny ty peníze chodí? (3,5 s) Průmysl (\*6,5 s) průmysl (RCS) (2,5 s) se přiznává jenom k penězům, kterým financují zástupci. Těch mají asi sto a posílají je. (NV) A pak také za reklamu do magazinů a do televize. Ale to je jenom zlomek těchto peněz. (\*11 s) A tyto funkce a tyto aktivity jsou jenom m- malý (RČS) zlomek toho celého celku. (\*3,5 s) Tyto tři věci tyto společnosti nemohly stát více než patnáct miliard minulý rok a více ne. (1,5 s) A to co zbývá, padesát pět miliard dolarů, (1,5 s) k těm se nikdo nehlásí.

(5 s) A to je hodně peněz, aby se válely jen tak a neřeklo se o nich, (uhm) co se s nimi dělá. Takový slon. (1,5 s) Kam tedy ty peníze směřují? Můžeme se dohadovat. A tady máme seznam těchto dohadů.

Víme, že farmaceutický průmysl lobbuje ve Woshingtnu ((míněno Washingtonu)) (2 s) a kde (O) (1,5 s) štědře přispívají politickým kampaním. A vidíme tady také, že (\*4 s) to nejspíš pochází z jejich marketingového rozpočtu. Pak tu máme také různé skupiny. (\*3 s) A také skupiny astroturf. (1,5 s) A tyto skupiny (1,5 s) mají vypadat jako jiné skupiny a přitom jsou skupiny, které (uhm) patří jim. Pak dávají dárky různým kulturním organizacím. Pokud se podíváte, (1,5 s) kdo daroval peníze lékařské fakultě na Harvardu, uvidíte (1,5 s) například tyto farmaceutické společnosti mezi těmi nej- největšími (RČS) dárci. (2,5 s) To je pořád hodně peněz, ale není to padesát pět miliard dolarů. A kam to tedy chodí? (\*5,5 s) Myslím si, že hlavně sem, například do vzdělávání doktorů.

(2 s) Společnosti, které vyrábí léky (2,5 s) (uhm) předepisují, (\*4,5 s) co musí doktoři (uhm) splnit, aby mohli dál doktorovat. A tyto společnosti to platí a platí různé konference a materiály a jídla a dárky. Doktoři nemusí platit za jídla, pokud nechtějí. (\*3,5 s) Takže tam, kde jsou spolu dva doktoři, tam je přítomná i farmaceutická společnost.

(2 s) A to je pořád hodně, hodně peněz. (\*3,5 s) A proč se tedy takto přispívá na doktory? Protože předepisují léky. (1,5 s) Protože léky na předpis potřebují předpisy. A také dělají klinické studie a píší učebnice a učí studenty medicíny. (\*4,5 s) A je tady důležité získat jejich srdce i myslí.

(\*5 s) Lékařská profese (1,5 s) se částečně vzdala (uhm) zodpovědnosti (1,5 s) učít ostatní doktory o to, jak předepisovat léky. A (\*4,5 s) tyto společnosti, (\*3 s) když máte ty roční výpisy, nemají tam napsa- napsané (RČS) to vzdělávání. (2 s) Je absurdní hledat u společnosti (uhm) nezaujaté informace o produktu, který prodává. (\*4 s) A víme, že i jindy v životě, chceme vědět, jestli si máme koupit Toyotu nebo Hondu, tak se neptáme samozřejmě někoho, kdo prodává Hondy. Ale doktoři se tváří, že (uhm) výrobce léků může pro- vyučovat (O) o produktech, které sama prodává.

A také je tu **tendence** následovat peníze. **Pokud chcete** (1,5 s) **pokud chcete** (RCS) vzdělání, pokud se chcete učit francouzsky nebo **učit s- hrát** (O) tenis, (1,5 s) platí vám učitel? Ne, to vy platíte učiteli. Ale tady tyto společnosti platí doktorům za tohle vzdělávání, které jim poskytují. (\***5,5 s**) A to vám říká, co se tu děje. Kupují si přístup do lékařské profese a kupují si jejich srdce i myslí.

(1,5 s) Někteří doktoři si myslí, že (1,5 s) výrobci léků je neovlivňují, ale není to tak. (1,5 s) Ovlivňují je nejen, co se týče (2 s) **(eh)** (1,5) to, jak praktikují, ale také výzkum a vzdělávání. A to má velké následky.

## 5. Přepis projevu S3

Teď bych se vrátila (2,5 s) k sedmdesáti miliardám, které byly přibližně (1,5 s) utraceny hlavními společnostmi na marketing. (\*3 s) Kam všechny ty peníze jdou? (2,5 s) Toto odvětví (2 s) veřejně uzná **své** (1,5 s) **své** (RCS) výdaje **(eh)** na různé dealery **(eh)** své společnosti. (\*4,5 s) A také přímo na reklamu, která je cílená na zákazníky a také na reklamu **u v** (O) zdravotnických časopisech. To je pouze část celku. (\*4 s) **Je to** (2,5 s) **je to** (RCS) **takový taková** (O) částka, kterou uvádí ve svých **ročenkách**. Ale je to pouze **velk- malá** (O) část velké částky. (\*5 s) Tyto tři aktivity ve skutečnosti **(eh) b- byly** (RČS) pouze patnáct miliard dolarů, ne více. (1,5 s) To znamená, že zbývá padesát pět miliard, které nejsou nijak uvedeny, na co byly utraceny.

(4 s) Je to spousta peněz. (2,5 s) Otázkou je, na co **(eh)** se tedy tyto peníze utratily. Je to takové veřejné tajemství. Kam tyto peníze tedy jdou? Můžeme hádat. Zde mám takový seznam mých odhadů.

Víme, že farmaceutické odvětví **(eh) (um) je největší má největší** (O) část lobbingu ve Washingtonu ((míněno Washingtonu)). Tím pádem **(eh)** také podporují politické kampaně. Nalevo zde můžeme vidět, (1,5 s) že toto je pravděpodobně součástí těchto výdajů. (1,5 s) Potom jsou také skupiny, (2 s) které (2,5 s) **(eh)** se týkají zkoumání léků **(eh)** na pacientech a **také (eh) (um) což** (O) jsou skupiny, které mají působit, jako že jsou **(eh)** občanská iniciativa, ale ve skutečnosti to tak není a jsou financovány společnostmi. **Poké jsou poté jsou** (O) tu (1,5 s) **(eh)** další organizace, **kt- (eh) kterým** (RČS) se přispívá. Jde například o lékařskou fakultu Harvardu a podobně. Můžete zjistit, že **u těchto spo- (eh) u těchto škol** (O) **(eh) jsou největšími finan- financoté** (RČS) **(eh) jsou největší finance** (O) právě od farmaceutických společností. No ale to pořád není padesát pět miliard. Myslím si, že většina jde sem (3,5 s) do odvětví, kterému říkám edukace lékařů.

Farmaceutické společnosti přispívají na dlouhodobé vzdělávání lékařů. **Je to.** (NV) Oni musí **ty- toto** (O) postupovat, aby udrželi své licence. **Oni si za to platí.** Také **spo- sponzorují** (RČS) profesní společnosti, také sponzorují lékařské konference, vytváří materiály pro vzdělávání, také **(eh)** hradí různé dary a stravování. (1,5 s) Pokaždé, když se **se- setkají** (RČS) aspoň dva lékaři, tak se toho účastní i farmaceutické odvětví.

(2,5 s) Je to spousta peněz. Opravdu velké množství. Ale proč? (1,5 s) Proč tolik peněz? Je to jednoduché. Oni přece píší **předpisy**. (\*3 s) Také vykonávají klinické hodnocení, také píšou práce a učebnice, učí **bydouce** lékaře a také poskytují dlouhodobé vzdělávání lékařům. Je důležité získat si srdce a také mysl profesionálů.

(\*5,5 s) **Lékařská činnost** (1,5 s) **se lékaři se** (O) **sami snaží vzdělávat sebe navzájem**. (\*3,5 s) Dá se říct, že svou povinnost **(eh) vypisovat** léky přenášejí na farmaceutické společnosti. **Farmaceutický spojit- společnosti** (O) dobře ví, **(eh)** že

se jedná o reklamu ne o vzdělávání, je to tak i v jejich rozpočtech. Tak to jednoduše je. (2,5 s) **Je to** (2,5 s) **je to** (RCS) jednoduché vidět, **(eh)** že tyto společnosti asi nemůžou poskytovat nezaujatý pohled na výrobek, který sami poskytují. Také víme z jiných součástí **naší** **(eh)** **života**, že pokud **(eh)** **se chce- si chceme** (O) něco nakoupit, tak se neptáme toho prodejce přímo, protože by nám neřekl pravdu. Stejně tak i to funguje u farmaceutických společností.

Je také důležité sledovat, kam jdou peníze. Pokud chcete vzdělávání, pokud **(eh)** například **(eh)** **chcete se chcete** (O) naučit tenis nebo francouzštinu, platí vám učitel? Ne, vy platíte toho učitele, aby vás učil. Ale tady, tady **farmatické spouč- společnosti** (O) platí lékařům, aby měli vzdělání. (\*3,5 s) A to ukazuje, jak je to ve skutečnosti. Oni si nakupují přístup k profesionálům z medicíny a **be- (eh)** **kupují** (O) si jejich srdce a mysl.

**Někteří (eh)** **věří, že někteří lékaři věří, že** (O) je farmaceutické společnosti neovlivňují, ale není to pravda. Ten vliv působí nejen na to, jak praktikují svoji profesi, ale také, co se týče vzdělání. Má to opravdu zajímavé a velké důsledky.

## 6. Přepis projevu S4

Ted' se chci vrátit **k k** (RCS) zhruba sedmdesáti miliardám,  **které které** (RCS) **(eh)** minulý rok **t-** **(eh)** **top** (RČS) deset **(eh)** **farmatických** společností utratilo. Kam ty peníze jdou? (1,5 s) Průmysl **bude pub-** **bude veřejně se veřejně přizná** (O) jenom **k (eh) k** (RCS) prodejcům, **(eh) kteří (eh) kteří** (RCS) **(eh) s-** **jednají s** (O) vašimi lékaři. (2 s) A (1,5 s) **(eh)** **přiznají se na a přizna-** **přiznají** (RČS) **se k k** (RCS + O) reklamám **(eh)** veřejným a **v lékařských (eh) v lékařských** (RCS) časopisech. Ale to je jenom část. **(uhm) A tuto (eh)** (1,5 s) **tu (eh) jsou.** (NV) Tyto tři funkce, co jsem říkala, jsou jenom malou částí. **Ve skutečnos-** (2,5 s) **vysno-** (NV) Na těchto aktivitách **(eh)** loni **neus-** **ne-** **neutratili** (RČS + O) více než patnáct miliard. (2 s) To dává padesát pět miliard dolarů, **(eh) (um) k-**  **které** (RČS)  **které** (RCS) **(eh)** nejsou nikde uvedeny.

I to je hodně peněz, (1,5 s) **aby (eh) aby** (RCS) nebylo zmíněno **o čem (eh) na co jsou do čeho jsou** (O) investovány. (1,5 s) **Takže** kam tyto peníze jdou? Můžeme hádat. (1,5 s) Tady mám nějaký **seznam (eh) seznam** (RCS).

(1,5 s) Víme, že farmatický průmysl má velkou lobby ve Washingtonu ((míněno Washingtonu)). **S (eh) (eh) velmi (eh) ve vyvílmi.** (NV) Přispívají do politických kampaní. (**\*3 s**) A to je pravděpodobně **jedna jedna** (RCS) část těch peněz. To znamená politický příspěvek. Potom **(eh)** politické skupiny a politické organizace. **(uhm) (eh)** (1,5 s) **(KAŠEL)** (1,5 s) **(eh) (\*3,5 s)** Ale jsou to opravdu přední skupiny **tohoto tohoto** (RCS) průmyslu. Dále to dávají institucím a komunitám a organizacím, kulturním organizacím. Když se podíváte **na na** (RCS) dárci **(um) lékařských lékařských** (RCS) škol **najděte najdete** (O) **hnedka hnedka** (RCS) **v mezi** (O) **prvními (eh) prvními** (RCS) dárci některou z těchto velkých společností. Je to hodně peněz, ale není to padesát pět **miliard-** **miliard** (O). Kam jde těch padesát pět miliard? Myslím, že to jde **(eh)** primárně sem (3,5 s) do vzdělávání doktorů.

(1,5 s) **Le-** **(eh) lékařské** (O) společnosti **(eh) pokračují, investují** (O) do **(eh)** vzdělávání, které lékaři musí mít, **aby a** (O) platí za ně. Sponzorují mnoho **profesílních sp-** **společností** (RČS), **(eh)** platí za jejich konference, vzdělávací materiály, dárky (2,5 s) **(eh)** a jídlo. Žádný z doktorů si neplatí svoje jídlo. **A** (1,5 s) **kež a kdekoli kdekoli** (RCS + O) se setkají dva lékaři, **(eh)** je pravděpodobné, že do některého z nich **(eh)** investovaly farmaceutické společnosti.

Jsou to velké peníze. Ale proč to, proč to všechno jde do doktorů? **(eh)** Je to jednoduché. Oni píšou recepty **(eh)** na léky. Dělalí klinický průzkum, **psi-** **píšou** (O) články a učebnice, učí **(eh)** studenty, poskytují **(eh)** lékařské vzdělání. (1,5 s) A je důležité vědět, **kde kde** (RCS) **(eh) získat získat** (RCS) **(eh)** srdce a myslí lékařů.

Lékařská profese **(eh)** právě abdikovala **svoje svoje** (RCS) **z-** **zodpovědnosti** (RČS) **(eh)** vzdělávat **a ohledně** (O) **pře-** **(eh) předepisování** (RČS) léků a dávají tuto odpovědnost **(eh)** **společnost-** **těmto společnostem** (O). **Ves-** (NV) **Tyto společnosti**



vědí, že že. (RCS) (NV) Když se podíváte na na (RCS) (eh) roční výkazy, všimnete si, že z velké zčásti (O) to hradí společnosti. (2 s) (eh) Je problém (eh) pr- je jsou problémy (O) ohledně ne- (eh) neovlivněných (RČS) informací ohledně produktu. A víme, že. (NV) A jestli máme máme (RCS) (eh) koupit Toyotu nebo Hondu, zeptáme se dealerů. A doktoři budou pře- předstírat (RČS), že (eh) že (RCS) lékařsk- že medi- (eh) farmaceutické (O) společnosti nepro nepo- tyto informace neposkytují (O).

Dalším z. (NV) Pokud chcete vzdělávání (1,5 s) a (eh) d- pokud (O) chcete vzdělání, pokud se chcete (eh) hrát tenis nebo naučit se francouzsky, platí vám (eh) platí vám (RCS) učitel? Ne vy platíte jemu. Ale lékař ale (eh) farmaceutické společnosti (O) platí doktorům za to, že za za (RCS) vzdělání, které pr- za služby které poskytují (O). A to je pravá povaha těchto transakcí. Koupí kupují (O) si přístup do lékařských profesí.

(1,5 s) Někteří doktoři věří, že farmaceutické společnosti neovlivňují, ale dělají to (eh) v hoj- výzkumy to ukazují. (O) Je to vliv ne jen nejen (O) ohledně chemické pra- (eh) ohledně praxe (O), ale ohledně (eh) ohledně (RCS) výzkumu a vzdělávání. Takže to má velký vliv.

## 7. Přepis projevu S5

Tedy bych se chtěla vrátit k zhruba sedmdesáti miliardám. (2 s) *Tedy* (eh) to jsou peníze, které velké společnosti v Americe vydají **na na** (RCS) **výzkum**. (1,5 s) (eh) **Kde se ty peníze vezmou?** Průmysl (eh) **vá-** (2,5 s) **se** (eh) **vá-** **ukáže ukáže** (RCS + O) veřejnosti pouze jednu část těchto **výdajů výdajů** (O). (\*5 s) To ukáží veřejně. A je to také za reklamu **studentům** (eh) **veřejnosti** (O) a lékařům. A to je pouze malá část (2 s) celku.

(2,5 s) A toto je ten celek, který **oni uká- vám ukáží** (O) **ve svých** (eh) **ve svých** (RCS) daních. Tyto tři aktivity jsou pouze malou částí. (\*3 s) **A ale** (O) tyto tři aktivity **m- jsou** (1,5 s) **m- můžou** (RČS) **může** (O) být u těchto deseti společností až **padesát** miliard dolarů. (2,5 s) A takže tam zbývá padesát pět **m- miliard** (RČS) dolarů, kde nevíme, **které kde** (O) je utratili.

(4 s) Toto je spousta peněz, (eh) která někde leží a nevíme, k čemu jsou. Je to ten slon v místnosti. (1,5 s) *Takže* kam ty peníze jdou? Můžeme hádat. (1,5 s) Tady máme **nějaké nějaké** (RCS) (um) tipy.

**Víme, že máme spo- má nej- nejvíc** (RČS) **víme, že farmaceutický průmysl má nejvíc** (O) lobistů ve Washingtonu ((míněno Washingtonu)). Přispívají politickým kampaním. *Takže* nalevo vidíme, že tam **t- t-** (RČS) **tedy** (RČS) na tu politiku. To je asi velká část. Politické **pří- příspěvky** (RČS). Potom jsou nějaké **skup- skupiny** (RČS) **a které** (O) jsou pro pacienty a které tvoří politiku. (2 s) Toto jsou skupiny, které **by m- by měly** (RCS) vypadat jako organizace **pro** (eh) **pro** (RCS) pacienty **ale js- pouze jsou jsou** (RCS) **skutečně** (O) organizace těchto velkých společností. **Da- a další** (O) částí jsou dárky pro instituce. Například (eh) **pe- peníze** (RČS) **pro medik- mé- pro medicínu** (O). Například na Harvardu vidíte, že (eh) **ho- že ty horní horní** (RCS + O) dárci jsou právě farmaceutické společnosti. (\*3 s) Ale to je hodně peněz. Ale není to padesát pět miliard. (1,5 s) *Takže* kam těch padesát pět miliard jde? Já si myslím, že to jde hlavně sem (3,5 s) do vzdělání doktorů.

(2 s) **S- farmaceutické společnosti** (O) (1,5 s) platí za **p- pokračování** (RČS) vzdělání doktorů **a které které** (O) musí **dělkaři** mít, **aby si udě- aby si nechali** (O) své licence. Takže (eh) oni financují spoustu **proficinních** společností, **různých ko- ko-** (RČS) **různé medik- mediká-** (RČS) **me-egé? konference** (O) pro doktory, také vzdělávací materiály, různé dárky, jídla a podobné věci. Žádný doktor nemusí platit jídlo, pokud nechce. *Takže* kdekoliv, kde jsou dva doktoři (1,5 s) (eh) spolu, tak tam je i farmaceutický průmysl.

(3,5 s) Toto je spousta peněz. Ale proč? **Proč proč** (RCS) (eh) to tak **p- platí** (RČS) těmto doktorům? Je to jednoduché, protože oni **p- předepisují** (RČS) recepty. (2 s) Oni předepisují recepty a také dělají výzkum a **píš- píší** (RČS) různé články, učí studenty (2 s) a také dále vzdělávají **další s-** (eh) **další lidé lidi** (O). Je důležité, aby získali srdce a mozky těchto lékařů.

(\*3 s) Medi- (eh) lékařství (O) už to vzdalo. (1,5 s) A už vzdalo to, že by samo (eh) vzdělávalo své další (eh) li- lidi (RČS). A místo toho tuto toto (O) přebírá farmaceutické společnosti. (1,5 s) Ty- tyto (RČS) společnosti ví, že to je marketing a ne vzdělávání. Takže pokud by ti pokud byste (O) uviděli nějakou fi- finální (RČS) roč- výroční (O) zprávu, tak to vidíte jako vzdělání a ne jako jak jako (RCS) marketing a ne vzdělání (O). (\*3 s) Takže je nemožné, abyste se dívali na nějakou společnost, aby byla (eh) aby byla (RCS) aby neutrálně pro- pro- (RČS) manaketingovala (O) svůj produkt. (1,5 s) A my to víme ve všech ostatních částech života. Takže když víme, když kupujeme (O) Toyotu nebo Hondu, tak se neptáme n- (eh) na (RČS) názor prodejce Hondy. Víme už jsme víme toho víc (O). Takže nemůžeme očekávat, že farmaceutické společnosti budou vzdělávat o svých vlastních produktech.

Takže je tady důležité i sledovat peníze. Pokud chcete vzdělání, pokud chcete hrát tenis nebo f- nebo se naučit francouzsky (O), (um) platí vás ten učitel? Ne, vy platíte toho učitele. (1,5 s) Ale tady lék- farmaceutické (O) společnosti platí doktorům za toto vzdělání, které oni sami poskytují. (\*4 s) A to vám řekne tu s- (eh) skutečnou (RČS) povahu této transakce. Oni si kupují přístup k (um) doktorům a kupují si její srdce a jejich myslí.

(1,5 s) Někteří doktoři věří, že farmaceutické společnosti je neovlivňují, ale je to není (O) pravda. (eh) Je existuje (O) spousta výzkumu, která to potvrzuje. A tento vliv není pouze pouze (RCS) v- když (O) praktikují, ale také když vzdělávají a ne- nebo (RČS) pro- pro- (RČS) bi- pro- dělají výzkum (O). A to má velké následky.

## 8. Přepis projevu S6

Nyní bych se ráda vrátila **z-** (1,5 s) **zpátky** (RČS) k přibližně sedmdesáti miliardám, **(eh)** které **(eh)** největší farmaceutické firmy **(eh)** utratí na léky (1,5 s) teda, **ktelé vydělají z léků.** (O). Kam všechny tyto peníze jdou? **(eh)** **Průmysl** **(eh)** s se (O) **obecně** (NV). (\*3 s) Je asi **deset** tisíc **(eh)** obchodních **(eh)** zástupců, kteří chodí **do** **(eh)** **do** (RCS) ordinací lékařů. (\*4,5 s) A také **(eh)** tyto peníze jdou na **(eh)** reklamu. Ale to je pouze malá část z celkové sumy.

(2 s) A to, co je celková suma, kterou oni **samí** **(eh)** **samí** (RCS) vykazují **v- ve** (O) výročních zprávách. **(eh)** Tyto části jsou pouze **malým malý s- malou částí** (O) velkého celku. (\*3,5 s) **(eh)** **Deset největších těchto firem** **(eh)** (1,5 s) **(eh)** u těchto **deseti firem** (O) **(eh)** bylo na tyto části spotřebováno pouze **tř- tři** (RČS) miliardy. A pak ale je padesát pět miliard dolarů, **(eh)** o kterých nevíme, co se s nimi děje.

(2 s) Jde o hodně peněz, které bychom nechali jen tak někde ležet, aniž bychom věděli, **(eh)** kam jdou. Je to opravdu **(eh)** záhada. Kam se tyto peníze dostává? **(eh)** Můžeme se **dohadovat**. Tady je seznam odhadů.

(1,5 s) Víme, že farmaceutický průmysl **(eh)** má největší lobby ve Woshingtnu ((míněno Washingtonu)) a hodně **přispívají** na politické kampaně. *Takže tady nalevo můžeme vidět, (4 s) že právě **(eh)** **lo- lo-** (RČS) **lobby** (RČS) je velkou součástí. **(eh)** Dále **(eh)** **(eh)** skupiny pro vytváření zákonů. **(eh)** Říká se jim astroturfní skupiny, které (2 s) vypadají (2 s) jako organizace, které mají pomáhat, ale naopak **(eh)** pomáhají právě pouze farmaceutickému průmyslu. Pak jsou tady instituce a **(eh)** organizace **(eh)** související s lékařstvím. A pokud se podíváme na množství darů, tak **(eh)** uvidíme, že u těchto **lékařských institucí** **(eh)** jsou právě na prvním místě farmaceutické firmy. (2 s) **(eh)** Je to velká částka peněz, ale není to přímo těch padesát pět miliard. Kam jdou tyto peníze? Myslím si, že jdou právě sem (4 s) a to do vzdělávání lékařů.*

(1,5 s) Farmaceutické společnosti **(eh)** **sponzorují** **(eh)** (2 s) **sponzorují** (RCS) **(eh)** lékaře v jejich vzdělávání a platí jim kurzy a mnoho jejich různých společností, setkání, konferencí, materiály pro vzdělávání, dárky, jídlo. Žádný doktor si nemusí platit za **(eh)** své jídlo, pokud nechce. (2 s) Popravdě **(eh)** (2 s) říká se, že kde najdeme dva lékaře, tam najdeme dva farmaceutické lobbisty.

(4,5 s) Představuje to opravdu hodně peněz. Ale proč? (1,5 s) Proč věnují tolik peněz lékařům? Je to jednoduché, protože oni jsou ti, co předepisují léky. (\*3 s) Dělají klinické studie, píšou **(eh)** pojednání, učebnice, učí studenty lékařství, pokračují v lékařském vzdělávání. Je proto důležité, aby **(eh)** lobbisty získali **(eh)** srdce **a a** (RCS) hlavy **(eh)** lékařů.

Lékařská profese (\*3 s) (eh) bere zodpovědnost za to, že musí sami (eh) sami (RCS) vzdělávat své další nástupce a mají zodpovědnost (eh) také (eh) vůči firmám. Ale je tady (eh) konflikt zájmů. (2 s) Když se podíváme na výroční zprávy, tak (eh) tyto firmy nemají (eh) nemají (RCS) v rozpočtu peníze na vzdělávání, je to rozpočet na marketing. (\*4 s) Je velmi těžké, aby (eh) léka- pacienti (O) zisk- získali (RČS) nezaujaté informace o produktech, které si kupují. (2,5 s) A jak víme, pokud (eh) chceme si koupit Toyotu nebo Hondu, nezeptáme se prodavače Hondy. Jsme chytřejší. Ale přesto si lékaři budou se budou (O) tvářit, (eh) že (eh) že (RCS) farmaceutické firmy nám moho- jim mohou (O) podávat vzdělání ohledně léků.

(\*4 s) Chcete-li vzdělání. Ch- Jestli (O) chcete (eh) chodit na lekci tenisu nebo francouzštinu, platí vám l- váš (O) učitel? Ne, naopak, vy platíte učiteli. Ale v tomto případě (eh) s- farmaceutické (O) (eh) společnosti platí lékařům za jejich vzdělání, které jim poskytují. (\*5,5 s) A to vám ukazuje pravou povahu této transakce. Oni si kupují přístup do lékařské profese a získávají si jejich duše, jejich hlavy.

Někteří lékaři věří, že farmaceutické společnosti je neovlivňují, ale opak je pravdou. (eh) Dokázalo to mnoho výzkumů. Nejde jenom o (eh) klinickou praxi, ale také, co se týče (eh) vzdělání a klinických studií. (2,5 s) Což má velké následky.

## 9. Přepis projevu S7

Teď bych se chtěla vrátit (1,5 s) (eh) k sedmdesáti- asi sedmdesáti (O) miliard- (eh) dám (O), které (eh) farmaceutické společnosti loni utratily. (1,5 s) Kam všechny tyto peníze jdou? (eh) Celý průmysl (eh) farmaceutický průmysl (O) přizná (eh) finance, které (eh) které (RCS) vydají na obchodní zástupce, které (eh) kteří (O) obcházejí lékaře, (\*4,5 s) a také (eh) za přímou reklamu (eh) na spotřebitele a také na reklamu, kterou dávají do časopisů odborných. Ale to je jenom zlomek celého počtu.

A (2,5 s) a (RCS) to, co jsem teď zmínila, jenom to je to, co veřejně přiznávají. Ale tyto tři části jsou pouze malým zlomkem (eh) z celého množství. (2,5 s) A (eh) tyto (eh) tři (eh) položky (eh) ty největší společnosti (eh) (eh) stojí jenom několik (eh) procent. (1,5 s) (eh) Takže zbývá (eh) nějakých padesát pět miliard dolarů, které nejsou nikde započteny nebo zveřejněny.

Je to velké množství peněz, (eh) které se zde jaksi povaluje (eh) bez (eh) nějak- bez zařazení (O). Je to velký slon v celé místnosti. Kam všechny tyto peníze jdou? Můžeme se dohadovat. A tady máme určité (eh) indicie.

(eh) Víme, že farmaceutický průmysl má největší (eh) lobbistické zastoupení ve Washingtnu ((míněno Washingtonu)). Takže nalevu nalevo (O) vidíte, (eh) že (eh) že (RCS) financování (eh) lobbingu je také součástí. (eh) Tak kdy tady (O) máme (eh) ně- (eh) o- organizace (RČS + O), které (eh) jsou (eh) i- které se (O) zdají být, (eh) že zastupují pacienty, ale (eh) není to pravda, protože podporují právě farmaceutický průmysl a zastupují jej. Pak jsou tady (eh) dary organizacím, (eh) fa- lékařským fakultám (O). A když se podíváte na seznam darů, které přiznávají (eh) děkani, tak (eh) tyto největší farmaceutické společnosti patří mezi právě (SCH) největší dárci. (1,5 s) Je to sice velké množství peněz, ale to pořád není padesát pět miliard dolarů. Kam tyto teda tyto (O) peníze jdou? (1,5 s) A (2,5 s) já si m- myslím (RČS), že pravděpodobně jde jdou (O) na vzdělání lékařů.

(eh) Farmaceutické společnosti (eh) právě dávají peníze na (eh) vzdělání lékařů, které musí tito lékaři mít, aby získali své licence a atestace. (eh) Pod- finančně podporují (O) jejich (eh) setkávání, konference, vzdělávací materiály (eh) nebo (eh) rauty, (eh) konference. Lékař- lékaři (RČS) o tom (eh) to (O) nemusí platit, vůbec nemusí platit jídlo.

(\*7 s) A to je obrovské množství peněz. Ale proč? (eh) Proč dávají tolik peněz lékařům? A je to proto, protože lékaři předepisují předpisy. A je to je. (NV) Oni píše (eh) oni píše (RCS) le- recepty (O). (eh) Učí (eh) mediky. (eh) (1,5 s) Je velmi důležité získat si srdce a myšlenky těchto lékařů.

(2,5 s) (eh) Lékařská profese (eh) se víceméně vzdala své výsady (eh) vzdělávat vlastní lékaře a přenechala tuto zodpovědnost (eh) farmaceutickým společnostem,

které jsou jasně ve střetu zájmů. (1,5 s) Podí- pokud se podíváte (eh) podíváte (RCS) se (O) na (eh) výroční zprávy těchto společností, tak nemají (eh) finan- rozpočet (O) na vzdělání, to všechno spadá do reklamy. (2 s) (eh) Je velmi obtížné získat z tohoto důvodu nezávislé informace o léku. (\*4,5 s) A (eh) z na- z našich (RČS) vlastních zkušenostích přece víme, že když si chceme (eh) koupit například auto, například Hondu, tak se nebudeme ptát prodejce Hondy, jestli je to auto dobré. Také přece (eh) (\*3 s) ze stejného důvodu nebudeme (eh) požadovat od farmaceutický- to stejné od farmaceutických společností (O).

Vždy je důležité sledovat peníze, odkud pramení peníze. (eh) Například, když si platíte nějaké doučování, tak (eh) vám přeci neplatí učitel, ale vy si platíte učitele. Ale v tomto případě platí farmaceutické společnosti (eh) lékařům (eh) za za (RCS) jejich služby. (2,5 s) A to vám ukazu- to ukazuje (O) skutečnou (eh) realitu celé této transakce, celého tohoto prostředí, co probíhá v (eh) př- (NV).

Někteří lékaři věří, (eh) že je farmaceutické společnosti neovlivňují, ale opak je pravdou. A jsou (eh) zde (eh) data, která to potvrzují. (eh) Po- (eh) farmaceutické (O) společnosti je ovlivňují (eh) v tom, jak praktikují a také, jak (eh) v r- (eh) v rozvoji (RČS) a (eh) ve výzkumu a ve vývoji.

## 11. Přepis projevu S8

A nyní bych se ráda vrátila (2 s) (eh) k těm sedmdesáti miliardám, které (um) t- ty (O) nejúspěšnější (eh) farmaceutické firmy (eh) utrácejí za marketing. Kam se ty peníze vlastně podějí? (2 s) Ten průmysl zveřejňuje (eh) jenom ty částky (um), které vyplácím vyplácí (O) (um) (eh) svým obchodním zástupcům. Mají jich asi sto tisíc a posílají je do ordinací jednotlivých (um) ordinací (O). Dále s- utrácejí (O) značnou část za (eh) reklamu. (1,5 s) (um) Ale (eh) obojí nám dává dohromady jenom velmi malou částku z těch sedmdesáti miliard.

(\*6 s) Toto- (NV) (\*5,5 s) Možná, (1,5 s) že stojí celkem patnáct miliard, ti zástupci a (um) (1,5 s) reklama. (2 s) Ale tím nám stále zbývá padesát pět miliard, o nichž nevíme, *vlastně* kam jdou. Padesát pět miliard.

Což je hodně peněz (2,5 s) na to, aby se jen tak někde válely. A je to ten příslovečný slon v místnosti. To znamená, otázka je kam směřují. A my máme (1,5 s) nějaký nějaký (RCS) odhad.

Dohadujeme se, že by to mohli investovat do svých lobbistů, (1,5 s) protože mají určité politické zájmy. *Takže* tady vlevo, v tom levém sloupci vidíme lobby. (eh) **Politi-** (um) **já nevím, nějaké příspěvky na politické kampaně** (O), ten druhý bod. (2,5 s) Potom (eh) různé politické aktivistické skupiny. (1,5 s) (um) (\*4 s) (eh) To jsou skupiny, které se tváří, jakože vycházejí z aktivit těch pacientů, ale ve skutečnosti jsou organizovány těmi farmaceutickými firmami. Potom tam začtvrté vidíte dary institucím, to znamená lékařským fakultám, komunitním a kulturním organizacím. Když se podíváte například na (eh) fakultu (um) **lékařskou fakultu** (O) Harvardovy univerzity **tak** (eh) **tak** (RCS) její největší dárci jsou právě farmaceutické firmy. (\*4,5 s) **To znamená, myslíme si, že by to.** (NV) To je hodně peněz. Ale není to pořád padesát pět miliard. Ale ten poslední bod, ten pravděpodobně bude ten nejdražší. A to je vzdělávání doktorů, ten sloupec na pravé straně.

(2 s) Farmaceutické společnosti **platí za** (eh) **jako největší procento těch poplatků za** (O) pokračující (eh) doktorské studium v medicíně. (eh) Sponzorují **med-** (eh) **lékařské** (O) konference, (eh) společenství a (eh) dávají zdarma doktorům dárky, jídla (eh) všechno možné. **Když někam když někam** (RCS) jdete, (2 s) tak (eh) vždycky to všechno za doktory platí farmaceutické společnosti. To znamená, platí, jakoby kdekoliv jsou dva nebo tři doktoři shromáždění, vždycky je tam i nějaká farmaceutická společnost.

Proč? (1,5 s) Proč (eh) **invest- tolik investují** (O) do doktorů? A je to naprosto jednoduché, odpověď je jednoduchá. Protože doktoři píší ty předpisy. A také (eh) dělají ty výzkumy. (eh) Píší články, píší učebnice, (um) vyučují další studenty. (\*4 s) To znamená, že je důležité pro ty firmy, aby si získaly srdce (um) budoucích lékařů.



(\*6,5 s) (um) Lékaři si (eh) si (RCS) kladou za cíl, pardon, lékaři předali (O) tu zodpovědnost za vzdělávání další generace lékařů těm farmaceutickým společnostím. A je to v podstatě, je to v podstatě (RCS) (eh) prezentováno jako marke- (eh) pardon, prezentováno jako vzdělávání (O), ale ve skutečnosti je to marketing, což je vidět i na těch jejich (eh) výročních zprávách, kam jejich peníze směřují. (\*12,5 s) A nám je to naprosto jasné, přece, když když (RCS) si chceme vy- vybrat (RČS) auto, tak se nezeptáme (eh) prodejce Hondy, zda si máme koupit Hondu nebo Toyotu, protože víme, že co (O) nám ten prodejce bude radit. A stejně to platí tady v tomto vzdělávání lékařů, ale to si jaksi neuvědomujeme.

(\*3 s) Pokud chcete vzdělání, dejme tomu, že s- že chcete (O) chodit na francouzštinu nebo na tenis, zaplatí vám ten učitel? Ne, vy zaplatíte tomu učiteli, aby vás to naučil. Ale zde v tomto odvětví, platí farmaceutické společnosti lékaře, aby se dále vzdělávali. (\*5,5 s) A to vám něco říká o opravdové podstatě tady tady (RCS) toho tady této (O) transakce. (\*3 s) (eh) Vlastně kupují přístup do k (O) té profese a tím si získávají i jejich srdce, jejich přízeň.

(\*6 s) A mnohé studie dokazují, že to skutečně ovlivňuje i (um) výzkum a vzdělávání. A má to opravdové následky.

## **Seznam grafů**

Graf 1: Narušení plynulosti projevu u studentek Bc. studia .....	38
Graf 2: Narušení plynulosti projevu u studentek nMgr. studia .....	38
Graf 3: Počet narušení plynulosti u jednotlivých studentek .....	39

## **Seznam obrázků**

Obrázek 1: Ukázka počítání délky pauz u studentky 8 .....	28
---	----

## **Seznam tabulek**

Tabulka 1: Značení narušení plynulosti v přepisech .....	36
Tabulka 2: Počet narušení plynulosti .....	37